

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до виконання бакалаврських кваліфікаційних робіт
для студентів спеціальності 073 – «Менеджмент»
освітньо-професійної програми «Менеджмент
фінансово-кредитної діяльності»**

Міністерство науки і освіти України
Вінницький національний технічний університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до виконання бакалаврських кваліфікаційних робіт
для студентів спеціальності 073 – «Менеджмент»
освітньо-професійної програми «Менеджмент
фінансово-кредитної діяльності»**

Вінниця
ВНТУ
2022

Рекомендовано до друку Методичною радою Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України (протокол № 4 від 16.12.2021 р.)

Рецензенти:

І. В. Причепя, кандидат економічних наук, доцент

О. А. Сметанюк, кандидат економічних наук, доцент

Т. В. Макарова, кандидат економічних наук, доцент

Методичні вказівки до виконання бакалаврських кваліфікаційних робіт для студентів спеціальності 073 – «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент фінансово-кредитної діяльності» / Уклад. В. В. Зянько, І. Ю. Єпіфанова, Л. М. Ткачук, Н.О. Коваль. – Вінниця : ВНТУ, 2022. – 82 с.

Методичні вказівки являють собою комплекс рекомендацій методичного характеру з організації і виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи, яка є завершальним етапом підготовки спеціаліста-менеджера за освітньо-професійною програмою: «Менеджмент фінансово-кредитної діяльності». Розкрито зміст та структуру бакалаврської кваліфікаційної роботи, порядок її виконання, оформлення та підготовки до захисту. Наведено критерії оцінювання бакалаврської кваліфікаційної роботи.

Методичні вказівки призначені для студентів спеціальності 073 – «Менеджмент», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Менеджмент фінансово-кредитної діяльності», та керівників бакалаврської кваліфікаційної роботи.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
1 ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ	7
2 ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА І СТУДЕНТА ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	11
3 ВИБІР ТЕМИ БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	14
4 ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	17
5 СТРУКТУРА БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	19
5.1 Основні елементи бакалаврської кваліфікаційної роботи	19
5.2 Вимоги до індивідуального завдання на бакалаврську кваліфікаційну роботу	19
5.3 Вимоги до анотації	19
5.4 Вимоги до змісту	20
5.5 Вимоги до вступу	20
6 ВИМОГИ ДО ОСНОВНОЇ ЧАСТИНИ БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	21
6.1 Вимоги до розділу 1	21
6.2 Вимоги до розділу 2	22
6.3 Вимоги до розділу 3	25
6.4 Вимоги до висновків	25
6.5 Вимоги до списку використаних джерел	26
6.6 Вимоги до додатків	26
7 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	27
7.1 Загальні вимоги	27
7.2 Нумерація	28
7.3 Таблиці	29
7.4 Формули	30
7.5 Оформлення списку використаних джерел	33
7.6 Додатки	33
8 ЗАХИСТ БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	34
9 ЗАХИСТ БАКАЛАВРСЬКИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	35
10 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	37
11 АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПРИ ВИКОНАННІ ТА ОЦІНЮВАННІ БАКАЛАВРСЬКИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ	40
12 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ НАПИСАННЯ БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	44
Додаток А Угода на проведення практики студентів вищих навчальних закладів	49
Додаток Б Направлення на переддипломну практику	51

Додаток В Щоденник переддипломної практики	52
Додаток Г Звіт про переддипломну практику	57
Додаток Д Завдання на переддипломну практику	58
Додаток Е Графік написання бакалаврської кваліфікаційної роботи	59
Додаток Ж Зразок написання заяви щодо вибору теми бакалаврської кваліфікаційної роботи	60
Додаток И Пояснювальна записка до бакалаврської кваліфікаційної роботи	61
Додаток К Завдання на бакалаврську кваліфікаційну роботу (зразок)	62
Додаток Л Анотація (зразок)	64
Додаток М Зміст (зразок)	66
Додаток Н Технічне завдання (зразок)	67
Додаток П Графічний матеріал до захисту бакалаврської кваліфікаційної роботи	70
Додаток Р Алгоритм розрахунку фінансових показників діяльності підприємств	71
Додаток С Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел, який подають у бакалаврській кваліфікаційній роботі	75
Додаток Т Відгук на бакалаврську кваліфікаційну роботу	77
Додаток У Рецензія на бакалаврську кваліфікаційну роботу	79

ВСТУП

Завершальним етапом підготовки бакалаврів є написання бакалаврської кваліфікаційної роботи, під час чого підсумовуються та закріплюються теоретичні знання і практичні навички студентів, набувається досвід самостійного розв'язання фінансово-економічних задач, уміння використовувати в роботі сучасні досягнення науки і техніки.

Бакалаврська кваліфікаційна робота (БКР) – є кваліфікаційною роботою студента, це самостійна науково-дослідна кваліфікаційна робота, що синтезує підсумок теоретичної та практичної підготовки у межах обов'язкової та вибіркової складових освітньо-професійної програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Менеджмент фінансово-кредитної діяльності» за спеціальністю «Менеджмент», і є формою контролю набутих студентом у процесі навчання інтегрованих знань, умінь та навичок, які необхідні для виконання професійних обов'язків, передбачених Стандартом вищої освіти України.

Бакалаврська кваліфікаційна робота є теоретично-експериментальним дослідженням актуальної теми зі спеціальності, підготовки студента або вирішення певного фінансово-економічного завдання з теоретичним обґрунтуванням, проведенням проектно-конструкторських розробок і експериментальних досліджень.

Написання бакалаврської кваліфікаційної роботи передбачає збір, систематизацію та самостійний аналіз студентом інформації про економічні явища і процеси, а також формування й розроблення висновків науково-практичного та прикладного характеру.

Підготовка і захист бакалаврських кваліфікаційних робіт органічно доповнюють зміст навчання студентів, забезпечують поглиблення та розширення (в галузі певної проблеми) теоретичних знань, практичних умінь, удосконалення навиків самостійної роботи, творчої діяльності і наукових досліджень, вбирають вивчення та узагальнення економічного досвіду функціонування та розвитку суб'єктів господарської діяльності (фірм, підприємств та організацій), літературне оформлення результатів виконаної роботи. Вона є важливою формою перевірки якості знань, умінь та навичок фахівця фінансового профілю, який отримує кваліфікацію бакалавра з менеджменту у закладі вищої освіти.

Метою виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи є систематизація, закріплення та розширення теоретичних знань, їхнє застосування для вирішення конкретного практичного завдання для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 073 – Менеджмент, освітньо-професійної програми: «Менеджмент фінансово-кредитної діяльності».

Завдання написання бакалаврської кваліфікаційної роботи:

- систематизація і поглиблення теоретичних знань у контексті вирішення певних практичних завдань;
- формулювання конкретної прикладної проблеми, що не знайшла достатнього висвітлення у науковій літературі та не вирішена на практиці;
- самостійне обґрунтування шляхів і засобів вирішення зазначеної проблеми;
- встановлення внутрішніх і зовнішніх зв'язків між явищами та процесами, які є суттєвими для вирішення конкретного практичного завдання;
- оволодіння сучасними методами досліджень і комп'ютерної техніки;
- навчитися виробляти власну точку зору з актуальних економічних проблем;
- формування рекомендацій, пропозицій і висновків за результатами проведеного дослідження.

Тема та зміст бакалаврської кваліфікаційної роботи повинні відповідати освітньо-професійній програмі підготовки бакалавра спеціальності «Менеджмент» галузі знань «Управління та адміністрування».

Бакалаврська кваліфікаційна робота виконується відповідно до напрямів наукових і прикладних досліджень кафедри фінансів та спрямована на вирішення таких завдань:

- виявлення рівня професійної підготовки випускника;
- здатність застосовувати здобуті у вищому навчальному закладі знання для розв'язання складних практичних завдань;
- свідоме засвоєння знань та їх систематизацію;
- наявність у студента навичок професійної роботи;
- здатність критично та креативно мислити та вміти аргументувати власну точку зору.

Бакалаврська кваліфікаційна робота може бути узагальненням виконаних раніше курсових робіт (курскових проектів), результатом науково-дослідної та конструкторсько-технологічної практики, підсумком робіт, виконаних в рамках дисципліни ОНДР тощо.

Бакалаврська кваліфікаційна робота може продовжуватись як магістерська кваліфікаційна робота під час навчання студента за освітньо-професійною програмою підготовки магістра і переростати у магістерську кваліфікаційну роботу (МКР).

Для збору фактичного матеріалу для виконання аналітичної частини бакалаврської кваліфікаційної роботи студент обов'язково має пройти переддипломну практику (ПП) на одному чи кількох підприємствах (установах, організаціях).

До захисту бакалаврської кваліфікаційної роботи допускаються студенти, які:

- не мають академічної заборгованості з дисциплін, що вивчалися;
- склали залік з науково-технологічної практики;
- відповідно до вимог цих методичних вказівок і у визначені терміни написали бакалаврську кваліфікаційну роботу, отримали на неї позитивний відгук керівника, позитивну рецензію, вчасно подали її на затвердження завідувача випускової кафедри і успішно пройшли попередній захист бакалаврської кваліфікаційної роботи.

Позитивна оцінка атестаційної комісії прилюдного захисту бакалаврської кваліфікаційної роботи студентом є підставою для присвоєння йому кваліфікації бакалавра з менеджменту.

Забезпечує організацію написання та подання до захисту бакалаврської кваліфікаційної роботи випускова кафедра з цієї освітньої програми навчання – кафедра фінансів та інноваційного менеджменту (ФІМ).

Методичні вказівки розроблені відповідно до вимог Стандарту вищої освіти з підготовки фахівців за спеціальністю 073 – Менеджмент для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, призначені для надання допомоги студентам у виконанні бакалаврської кваліфікаційної роботи і містять основні вимоги до змісту та оформлення кваліфікаційної роботи, організації її виконання, порядку захисту та оцінювання.

Методичні вказівки містять: перелік відповідних етапів написання кваліфікаційної роботи, виконавців, терміни виконання, особливості звітності, зберігання, а також додатки, які сприятимуть введенню єдиних вимог до їх оформлення.

1 ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Студенти проходять переддипломну практику (ПП) після закінчення теоретичного навчання.

Тривалість ПП визначається графіком навчального процесу.

Підставою для направлення студента для проходження переддипломної практики є відповідний наказ по ВНТУ.

Мета переддипломної практики – набуття навичок самостійної роботи менеджера, систематизація одержаних під час навчання теоретичних знань та збір фактичного матеріалу для виконання аналітичної частини кваліфікаційної роботи.

До початку ПП остаточно затверджується тема кваліфікаційної роботи і узгоджується з науковим керівником її план, тому студент має можливість спланувати роботу на підприємстві так, щоб зібрати весь

фактичний матеріал, необхідний для якісного написання кваліфікаційної роботи.

Направлення на ПП та керівництво її проходженням здійснюється випусковою кафедрою. Після завершення ПП студент пише звіт, який здає комісії, створеній випусковою кафедрою.

Основні завдання ПП:

- набуття практичних навичок роботи менеджера фінансово-кредитної діяльності в умовах сучасної діяльності підприємства (установи, організації);
- виявлення (разом із працівниками фінансових служб) резервів вдосконалення фінансової діяльності та підвищення ефективності фінансової роботи підприємства (організації);
- ознайомлення з передовим досвідом роботи з питань планування та організації управління фінансовою діяльністю підприємства;
- набуття навичок проведення науково-дослідної роботи в галузі менеджменту, розширення економічного кругозору;
- збір необхідних матеріалів для написання бакалаврської кваліфікаційної роботи, їх обробка, аналіз та систематизація.

Під час проходження ПП студент зобов'язаний:

- прибути на місце проходження практики відповідно у встановлений термін;
- погодити з керівництвом підприємства план-графік виконання програми практики;
- виконувати вказівки керівника практики від підприємства, а також дотримуватися правил внутрішнього розпорядку, охорони праці і техніки безпеки, передбачених на підприємстві;
- виконати програму практики із збирання матеріалів для написання кваліфікаційної роботи;
- вести щоденник практики і не пізніше як за день до закінчення терміну практики одержати відгук-оцінку від керівника практики від підприємства (установи, організації).

В обов'язки керівника ПП від випускової кафедри, яким є, як правило, керівник бакалаврської кваліфікаційної роботи, входить:

- проведення організаційних заходів перед виїздом студентів на практику, в тому числі: проведення інструктажу про порядок проходження практики; видача конкретних завдань за темою кваліфікаційної роботи;
- контроль за якістю проходження студентами переддипломної практики згідно із планом та програмою;

- методичне керівництво роботою студентів з написання звітів про проходження практики, аналізу зібраних матеріалів, розроблення пропозицій тощо;
- розгляд звітів студентів про проходження переддипломної практики, написання відгуку на проведену ними роботу.

Під час проходження ІІІ студент виконує такі види робіт:

- аналізує економічну діяльність та історію розвитку підприємства, його організаційно-правовий статус;
- знайомиться зі статутними документами підприємства; видами продукції, що випускається; її номенклатурою та асортиментом; видами платних послуг іншим особам; рівнем спеціалізації і кооперування на підприємстві;
- досліджує виробничу структуру підприємства, технологічний процес та знайомиться з роботою основних структурних підрозділів підприємства;
- вивчає особливості організаційної структури управління підприємством, апарату управління, управління фінансовою діяльністю тощо;
- здійснює аналіз витрат на утримання управлінського персоналу і фінансових служб підприємства, якісний склад кадрів фінансових служб, їх добір, існуючу систему підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів;
- знайомиться зі системою прийняття управлінських рішень, техніко-економічним плануванням, прогнозуванням і прийняттям управлінських рішень;
- вивчає систему показників фінансового планування, форми і періодичність фінансової звітності, схему механізованої обробки фінансових показників (наприклад, заробітної плати, прибутку, амортизаційних відрахувань, сировини і матеріалів тощо);
- знайомиться з плануванням виробничих і фінансово-економічних показників у підрозділах підприємства, вивчає методику складання плану виробництва цеху і його дільниць на квартал і місяць в натуральному і грошовому (або трудовому) вираженні;
- вивчає зміст виробничої програми цеху, дільниці, порядок її складання; показники обсягу виробництва товарної, валової, чистої продукції у цеховому і внутрішньо цеховому плануванні, порядок їх розрахунку;
- вивчає планування незавершеного виробництва на дільниці і в цеху в цілому, аналізує обґрунтованість виробничої програми, а також забезпечення підприємства трудовими і матеріальними ресурсами;
- аналізує систему планових фінансових показників, особливу увагу приділяючи нормуванню сировини і матеріалів, вносить пропозиції з

вдосконалення структури планових показників та методики розробки фінансових планів;

- аналізує план підвищення ефективності роботи підприємства та окремих його підрозділів, бізнес-план, особливу увагу приділяючи методиці розрахунків загальної ефективності виробництва, зниження трудомісткості, зростання продуктивності праці, зниження собівартості продукції та інших показників. Порівнює цю методику з методиками розрахунків, що давалися в університеті, і робить відповідні висновки;
- знайомиться з організацією роботи на підприємстві з винахідниками і раціоналізаторами, їх роллю в підвищенні ефективності виробництва;
- знайомиться з плануванням та організацією мотивації праці, проаналізувавши структуру промислово-виробничого персоналу, існуючі на підприємстві форми та системи оплати праці, організацію преміювання. Розглядає можливість впровадження на підприємстві сучасних систем мотивації праці – участі в прибутках, доходах підприємства і т. ін.

Студентом можуть вивчатись й інші аспекти діяльності підприємства, доцільність яких обумовлюється темою кваліфікаційної роботи та специфікою підприємства, на якому студент проходить практику.

Результати переддипломної практики узагальнюються студентом у письмовому звіті.

Для проходження переддипломної практики студенту необхідно

1. Укласти угоду про проходження практики. Угода укладається у 2-х примірниках і підписується обома сторонами: від ВНТУ і від підприємства, та завіряється печатками (*див. додаток А*). (1 примірник угоди залишається на підприємстві, другий реєструється на кафедрі фінансів та інноваційного менеджменту). Угода може укладатися на одного або на кількох студентів).

Студенти заочної форми навчання замість укладання угоди можуть надати **довідку** про проходження практики (*довідка має бути завірена керівником підприємства та печаткою та надрукована на бланку підприємства*).

Вибір місця практики здійснюється за направленням кафедри або самостійно студентом за погодженням з випусковою кафедрою.

2. Взяти направлення на переддипломну практику (*див. додаток Б*). Направлення є підставою зарахування студента на практику.

3. Роздрукувати щоденник переддипломної практики (*див. додаток В*) (роздрукувати щоденник можна по два листа на одній сторінці з обох боків аркуша формату А4).

Звіт про ПП має містити такі основні складові частини

1. Титульну сторінку звіту (*див. додаток Г*).
2. Угоду про проходження практики чи довідку (для студентів заочної форми навчання).
3. Завдання на переддипломну практику, повністю заповнене та підписане науковим керівником і студентом із зазначенням дати видачі і отримання цього завдання (*див. додаток Д*).
4. Заповнений щоденник переддипломної практики.
5. Розгорнутий план бакалаврської кваліфікаційної роботи, затверджений (підписаний) науковим керівником.
6. Організаційно-економічну характеристику об'єкта практики (підприємства, установи, організації), опис системи управління та видів господарської діяльності.
7. Список літератури (15–25 джерел), який має містити: наукові статті та монографії, за темою бакалаврської кваліфікаційної роботи, опубліковані за останні 3 роки; законодавчі та нормативні акти; статистичні збірники та довідники тощо, звідки передбачається брати інформацію для написання кваліфікаційної роботи.
8. **Висновок** (до 2-х сторінок), де описується, яка робота виконувалась під час проходження практики, які ставились завдання та як вони виконані, чого досягнуто під час проходження практики (*виконувана під час практики робота має бути спрямована, зокрема, на вирішення завдань бакалаврської кваліфікаційної роботи*).
9. Звітні документи підприємства за 2–3 останні роки і/або статистичні та соціологічні дані за трирічний чи більший період. (*Якщо підприємство, на якому студент проходить ПП, не збігається із підприємством, що аналізуватиметься у бакалаврській кваліфікаційній роботі, тоді обов'язково додаються звітні документи того підприємства, діяльність якого буде аналізуватися у кваліфікаційній роботі*).
10. До звіту студент додає також інші зібрані під час проходження практики матеріали, зроблені розрахунки, таблиці, пояснення, зразки документів тощо, які в подальшому будуть ним використані в процесі написання бакалаврської кваліфікаційної роботи.

2 ОBOB'ЯЗКИ КЕРІВНИКА І СТУДЕНТА ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Керівником бакалаврської кваліфікаційної роботи має бути досвідчений викладач випускової кафедри.

Керівник готує та видає індивідуальне завдання на бакалаврську кваліфікаційну роботу, чим визначає коло питань, які мають

висвітлюватись у роботі, контролює графік виконання.

Керівник бакалаврської кваліфікаційної роботи зобов'язаний:

- сформулювати теми бакалаврських кваліфікаційних робіт, подати їх до затвердження на засідання кафедри;
- підготувати та видати здобувачу індивідуальне завдання на бакалаврську кваліфікаційну роботу;
- надати рекомендації здобувачу щодо опрацювання необхідної літератури, нормативних і довідкових матеріалів, наукових видань тощо за темою бакалаврської кваліфікаційної роботи;
- контролювати реалізацію календарного плану виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи;
- здійснювати загальне керівництво виконанням здобувачем бакалаврської кваліфікаційної роботи;
- консультувати здобувача з усіх питань, щодо виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи;
- перевірити виконану бакалаврську кваліфікаційну роботу;
- підготувати відгук з характеристикою діяльності здобувача під час виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи;
- підготувати здобувача до захисту;
- по можливості бути присутнім на засіданні ЕК при захисті бакалаврських кваліфікаційних робіт, керівником яких він є.

Здобувач зобов'язаний:

- не пізніше як за місяць до початку переддипломної практики отримати від керівника та консультантів конкретне завдання на підбір та опрацювання необхідних матеріалів для виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи;
- уточнити коло питань, що підлягають вивченню;
- скласти зміст бакалаврської кваліфікаційної роботи та узгодити його з науковим керівником;
- систематично працювати над науковою літературою та іншою інформацією;
- розробляти тему бакалаврської кваліфікаційної роботи з урахуванням перспективного розвитку галузі, до якої належить об'єкт дослідження, використовуючи передові досягнення науки і техніки, реалізуючи свої творчі задуми;
- займатися збором і аналізом первинного матеріалу;
- регулярно, не менше одного разу на тиждень, інформувати керівника про стан виконання роботи відповідно до календарного плану, надавати на його вимогу необхідні матеріали для перевірки;
- самостійно виконувати індивідуальну кваліфікаційну роботу або індивідуальну частину комплексної роботи;
- при розробленні питань враховувати сучасні досягнення науки і техніки, використовувати передові методики наукових та

експериментальних досліджень, приймати обґрунтовані й оптимальні рішення із застосуванням системного підходу;

- при виконанні роботи використовувати сучасні комп'ютерні технології;

- відповідати за правильність прийнятих рішень, обґрунтувань, розрахунків, якість оформлення текстового та графічного матеріалу, їх відповідність методичним рекомендаціям випускової кафедри щодо виконання кваліфікаційних робіт випускової кафедри, існуючим нормативним документам та стандартам вищої освіти;

- дотримуватися календарного плану виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи, встановлених правил поведінки в лабораторіях і аудиторіях, своєчасно та адекватно реагувати на зауваження та рекомендації керівника і консультантів кваліфікаційної роботи;

- у встановлений термін подати бакалаврську кваліфікаційну роботу для перевірки керівнику та консультантам і після усунення їх зауважень повернути керівнику для отримання його відгуку;

- у встановлений термін подати електронний варіант бакалаврської кваліфікаційної роботи відповідальній особі випускової кафедри для перевірки на плагіат;

- отримати всі необхідні підписи на титульному листі роботи, індивідуальному завданні, у відповідних місцях текстової та графічної (ілюстративної) частини, а також резолюцію завідувача випускової кафедри про допуск до захисту;

- особисто подати бакалаврську кваліфікаційну роботу, допущену до захисту, рецензенту; на його вимогу надати необхідні пояснення з питань, які розроблялися;

- ознайомитися зі змістом відгуку керівника і рецензії та підготувати (у разі необхідності) аргументовані відповіді на їх зауваження при захисті роботи у ЕК.

Вносити будь-які зміни або виправлення в бакалаврську кваліфікаційну роботу після отримання відгуку керівника та рецензії забороняється;

- за рішенням інституту/факультету, випускової кафедри або з власної ініціативи та за згодою керівника роботи пройти попередній захист на кафедрі або в організації, де виконувалася робота;

- надати на випускову кафедру підготовлену та допущену до захисту бакалаврську кваліфікаційну роботу з відгуком керівника і рецензією до її захисту в ЕК;

- у разі неможливості чи небажання виконувати бакалаврську кваліфікаційну роботу чи виникненні труднощів тощо, здобувач повинен завчасно повідомити про це завідувача кафедри фінансів та інноваційного менеджменту;

- своєчасно прибути на захист бакалаврської кваліфікаційної роботи або попередити завідувача кафедри фінансів та інноваційного менеджменту та голову ЕК (через секретаря ЕК) про неможливість

присутності на захисті із зазначенням причин із наступним наданням документів, які засвідчують поважність причин. У разі відсутності таких документів ЕК може бути прийнято рішення про неатестацію здобувача як такого, що не з'явився на захист бакалаврської кваліфікаційної роботи без поважних причин, з подальшим відрахуванням з університету. Якщо здобувач не мав змоги заздалегідь попередити про неможливість своєї присутності на захисті, але в період роботи ЕК надав необхідні документи, ЕК може перенести дату захисту.

За достовірність інформації, відповідність зроблених у роботі посилань на використану літературу та додатки, відповідальність несе студент! Обґрунтованість прийнятих у бакалаврській кваліфікаційній роботі рішень перевіряє керівник.

3 ВИБІР ТЕМИ БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Приблизний перелік тем бакалаврських кваліфікаційних робіт формується, затверджується і доводиться до відома студентів випусковою кафедрою. Наведена нижче тематика бакалаврських кваліфікаційних робіт носить орієнтовний характер і дозволяє краще зорієнтуватися студенту у виборі та формулюванні теми власного дослідження. Цей перелік уточнюється та поновлюється на початку кожного навчального року з урахуванням змін, що відбуваються у фінансово-економічній теорії та практиці господарювання.

Тематика бакалаврських кваліфікаційних робіт щорічно коригується з урахуванням набутого на кафедрі досвіду, побажань спеціалістів, які беруть участь у рецензуванні робіт, та рекомендацій екзаменаційної комісії (ЕК).

Виконання кваліфікаційних бакалаврських робіт визначається графіком (*див. додаток Е*).

Нижче подається тематика кваліфікаційних бакалаврських робіт, рекомендована на 2021–2022 навчальний рік.

1. Управління інноваційною діяльністю підприємств (організацій).
2. Особливості управління кредитоспроможністю підприємств-позичальників комерційного банку.
3. Управління інвестиційною діяльністю на підприємствах.
4. Управління грошовими потоками суб'єктів господарювання.
5. Менеджмент лізингових технологій щодо оновлення основного капіталу підприємств.
6. Менеджмент ефективності впровадження інноваційних проектів на підприємствах.
7. Управління використанням векселів у розрахункових операціях підприємств.

8. Удосконалення управління ресурсного забезпечення підприємства в умовах трансформаційної кризи.
9. Удосконалення управління франчайзингом як інструменту інвестиційної діяльності підприємств.
10. Управління та організація формування капіталу акціонерного підприємства.
11. Розвиток системи управління та планування діяльності підприємства на основі контролінгу.
12. Особливості міжнародного лізингу в системі управління зовнішньоекономічних зв'язків підприємств (організацій).
13. Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.
14. Менеджмент фінансових та інвестиційних підходів за умови ризику.
15. Управління грошовими потоками на підприємстві та оцінка рівня їх ризиків.
16. Організація управління господарською діяльністю малого підприємства.
17. Розвиток системи управління якістю продукції та забезпечення її конкурентоспроможності на підприємстві.
18. Особливості управління системою розвитку персоналу в сучасних ринкових умовах.
19. Особливості управління фондовим ринком та перспективи його розвитку на Україні.
20. Менеджмент системного економічного аналізу з метою фінансового оздоровлення підприємств.
21. Удосконалення управління фінансової діяльності сучасних селянських (фермерських) господарств.
22. Удосконалення процесу управління структури активів і пасивів на рентабельність власного капіталу підприємства.
23. Управління ефективністю інноваційних проектів.
24. Оцінювання ефективності формування та використання фінансових результатів в процесі управління підприємством.
25. Управління інноваційно-інвестиційним потенціалом підприємства.
26. Удосконалення управління фінансової стійкістю підприємства на підставі визначення критеріїв динамічної стабільності.
27. Оцінювання ефективності управління прибутковістю капіталу підприємства.
28. Антикризовий менеджмент в сучасних підприємствах.
29. Підвищення рівня ефективності управління прибутковістю підприємства.
30. Управління системою запобігання банкрутству підприємства на основі контролінгу.
31. Менеджмент пошуку резервів активізації інвестиційних процесів підприємства.

32. Розроблення механізму управління фінансовим важелем і рентабельністю капіталу підприємства.
33. Удосконалення управління системою стабілізаційних ефектів та перспективи валютно-курсової політики України.
34. Сучасні підходи щодо управління проблемними кредитними операціями комерційних банків.
35. Єдність та протиріччя стратегічного та антикризового управління підприємством.
36. Управління банкрутством підприємств в умовах інноваційного розвитку.
37. Управління виробництвом малих підприємств в умовах ринкових відносин.
38. Управління ефективністю використання трудових ресурсів підприємства.
39. Управління інвестиційною діяльністю страхових компаній.
40. Управління оптимізацією вартості капіталу підприємства в сучасних умовах.
41. Управління оптимізацією вхідних та вихідних грошових потоків підприємства.
42. Управління сучасним процесом амортизації підприємства.
43. Управління формуванням та розподілом фінансів місцевих органів влади.
44. Фінансове управління капіталом підприємства.
45. Менеджмент фінансової системи дефіциту бюджету України та його вплив на економічне зростання.
46. Удосконалення системи оперативного управління на підприємстві.
47. Мотиваційний фактор в системі управління підприємством.

Тему бакалаврської кваліфікаційної роботи студент вибирає самостійно, керуючись рекомендаціями випускової кафедри та наданою нею базовою тематикою бакалаврських кваліфікаційних робіт на поточний навчальний рік, із врахуванням специфіки підприємства, яке виступає об'єктом дослідження, замовлень підприємств та організацій, а також своїх наукових пріоритетів, та пріоритетів керівника.

Студент має право також запропонувати свою тему бакалаврської кваліфікаційної роботи з належним обґрунтуванням доцільності її розробки і можливості виконання, яка обов'язково повинна бути погоджена з науковим керівником та завідувачем кафедри.

Назва теми повинна бути лаконічною, відповідати змісту роботи. Не допускається дублювання тем дослідження.

Бакалаврську кваліфікаційні роботи можуть мати суто навчальний характер, але бажано щоб роботи виконувались на замовлення зовнішнього підприємства чи відповідного підрозділу ВНТУ з укладанням відповідного *госпрозрахункового договору* (консультування з приводу

укладання госпрозрахункового договору та оформлення відповідних документів здійснює кафедра фінансів та інноваційного).

Остаточна тема бакалаврської кваліфікаційної роботи та науковий керівник затверджуються на засіданні кафедри фінансів та інноваційного менеджменту на основі поданої студентом письмової заяви на ім'я завідувача кафедри, в якій він може також висловити своє побажання щодо призначення наукового керівника роботи. Зразок написання заяви наведено у додатку Ж.

Закріплення за студентом теми бакалаврської кваліфікаційної роботи та призначення наукового керівника оформлюються наказом по ВНТУ, після чого уточнення чи зміна теми бакалаврської кваліфікаційної роботи допускається лише у виняткових випадках з дозволу наукового керівника.

4 ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

З урахуванням того, що бакалаврська кваліфікаційна робота певною мірою має навчальний характер, а з іншого боку є кваліфікаційною роботою студента, містить елементи наукових досліджень, нижче наводиться перелік основних нормативних вимог до її виконання.

1. Бакалаврська кваліфікаційна робота має в повному обсязі відображати систему теоретичних і практичних знань, отриманих студентом за фахом і вибраною темою.

2. Бакалаврська кваліфікаційна робота має містити теоретичне і практичне спрямування.

3. Розглянуті в роботі теоретико-методологічні питання мають бути тісно пов'язаними з практикою і доповнюватися статистичною інформацією.

4. Аналітична (практична) частина роботи має виконуватися на підставі всебічного вивчення й аналізу фактичного матеріалу за досліджуваною темою з використанням вітчизняного і зарубіжного досвіду, статистичних даних, фінансово-економічної звітності підприємств та організацій тощо.

5. В бакалаврській кваліфікаційній роботі обов'язковим є використання сучасних інформаційних технологій, подання й оброблення економічної інформації.

6. Бакалаврська кваліфікаційна робота, як правило, має містити таблиці, схеми, графіки та діаграми, які характеризують позитивні та негативні сторони досліджуваної сфери фінансово-господарської діяльності економічного суб'єкта.

7. Бакалаврська кваліфікаційна робота, яка не містить аналізу цифрового матеріалу, узагальнень практичного матеріалу, ілюстрацій, використаних джерел інформації за останні два роки – не приймається науковим керівником і екзаменаційною комісією до захисту!

8. Пропозиції та висновки у бакалаврській кваліфікаційній роботі мають бути аргументовані, науково обґрунтовані і мати наукову та практичну цінність.

9. Бакалаврська кваліфікаційна робота має бути самостійно виконаною, завершеною науковою працею, ґрунтуватися на проблемній тематиці, відображати різні погляди на досліджувану проблему і аргументовано відображати позицію автора.

10. Бакалаврська кваліфікаційна робота має демонструвати знання законодавчих і нормативних актів за темою, стандартів, монографій і наукових статей періодики.

11. В роботі обов'язковим є використання різних методів та методик аналізу, включаючи економіко-математичні та статистичні методи, застосування передових технологій та комп'ютерної техніки.

12. Виклад тексту бакалаврської кваліфікаційної роботи має бути послідовним, формулювання чіткими і стислими, які б виключали можливість суб'єктивних і неоднозначних трактувань окремих положень дипломного дослідження.

13. Загальний обсяг бакалаврської кваліфікаційної роботи має бути в межах 60–80 с., починаючи з титульної сторінки і завершуючи висновками включно (не враховуючи списку використаної літератури і додатків, а також таблиць та рисунків, які повністю займають площу сторінки).

14. Бакалаврська кваліфікаційна робота має бути оформлена відповідно до вимог цих навчально-методичних вказівок і здаватися в архів університету в твердій обкладинці.

При виборі теми бакалаврської кваліфікаційної роботи особливо варто звернути увагу на такі моменти:

– актуальність і відповідність теми сучасному стану і перспективам розвитку науки. Під час вибору теми бакалаврської кваліфікаційної роботи необхідно враховувати реальні завдання національної економіки;

– відповідність об'єкта дослідження вибраній темі;

– відповідність вибраного напряму бакалаврського дослідження науково-дослідній роботі викладачів випускової кафедри та науковим проблемам, що вирішуються в межах ВНТУ;

– наявність замовлень та запитів підприємств і організацій на вибрану тему наукового дослідження;

– наявність доступу до необхідної статистичної та фінансово-економічної інформації про вибраний об'єкт дослідження;

– наявність власних напрацювань за цією темою бакалаврської кваліфікаційної роботи тощо.

5 СТРУКТУРА БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

5.1 Основні елементи бакалаврської кваліфікаційної роботи

Основні елементи бакалаврської кваліфікаційної роботи:

- титульний аркуш (див. додаток **И**);
- індивідуальне завдання на бакалаврську кваліфікаційну роботу (див. додаток **К**);
- **анотація** /українською і англійською мовами/ (див. додаток **Л**);
- **зміст** (план) (див. додаток **М**);
- **перелік скорочень** (за необхідністю);
- **вступ** (приблизно 5% тексту рукопису);
- **основна частина**, яка містить 3 розділи:
  - **Розділ 1** – теоретична частина (приблизно 20–28% тексту рукопису);
  - **Розділ 2** – аналітична частина (приблизно 25–32% тексту рукопису);
  - **Розділ 3** – прикладна частина (приблизно 15–20% тексту рукопису);
- **висновки** (приблизно 5% тексту рукопису);
- **список використаних джерел**;
- **додатки**: обов'язковими є додаток А «Технічне завдання», зразок якого див. у додатку **Н**); протокол перевірки бакалаврської кваліфікаційної роботи на наявність текстових запозичень та «Ілюстративна частина» (див. додаток **П**). Інші додатки є довідковими, кількість яких не обмежується.

5.2 Вимоги до індивідуального завдання на бакалаврську кваліфікаційну роботу

Завдання на бакалаврську кваліфікаційну роботу охоплює весь її зміст та включає в себе:

- *назву теми роботи*;
- *вихідні дані* – законодавчі та нормативні документи, фінансова звітність та статутні відомості об'єкта дослідження, наукові статті, монографії тощо за темою бакалаврської кваліфікаційної роботи;
- *короткий зміст основної частини (розділів 1–3) бакалаврської кваліфікаційної роботи.*

Завдання на бакалаврську кваліфікаційну роботу затверджується завідувачем випускової кафедри і погоджується (для робіт на замовлення) із замовником.

На аркуші завдання також розміщується дата попереднього захисту роботи та відведені місця для підписів керівника, рецензента та студента.

5.3 Вимоги до анотації

В анотації наводиться коротка характеристика основного змісту бакалаврської кваліфікаційної роботи та одержаних результатів

дослідження. При цьому використовуються переважно прості синтаксичні конструкції, характерні стилю ділових документів та стандартизована термінологія.

Анотація повинна містити відомості про обсяг бакалаврської кваліфікаційної роботи, кількість розділів у її структурі, а також ілюстрацій, таблиць, додатків, джерел згідно із списком використаних джерел (усі відомості наводять, включаючи дані додатків).

Анотація завершується наведенням ключових слів – сталих термінологічних словосполучень, які з позицій інформаційного пошуку визначають смислове навантаження бакалаврської кваліфікаційної роботи. Сукупність ключових слів повинна відображати поза контекстом основний зміст наукового дослідження. Ключові слова подаються у називному відмінку, друкуються в рядок, через кому, їх загальна кількість повинна бути в межах п'яти–восьми слів.

Анотація подається українською і англійською мовами.

Анотації розміщуються на окремих сторінках після індивідуального завдання на бакалаврську кваліфікаційну роботу.

5.4 Вимоги до змісту

Зміст розміщують на окремій сторінці, на початку бакалаврської кваліфікаційної роботи після анотації. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовок), зокрема вступу, загальних висновків, додатків, списку використаних джерел та ін.

5.5 Вимоги до вступу

Вступ бакалаврської кваліфікаційної роботи є відповідальною частиною роботи, у якій коротко викладають оцінку сучасного стану проблеми, відзначаючи практично розв'язані та нерозв'язані задачі, наукові підходи, що існують у даній галузі, провідних вчених і фахівців, світові тенденції розв'язання поставлених задач, обґрунтування доцільності проведення наукових досліджень. У вступі коротко розкривається актуальність теми, чітко формулюється мета дослідження і завдання (відповідно до мети), які треба розглянути, щоб досягти поставленої у бакалаврській кваліфікаційній роботі мети.

У вступній частині обов'язково необхідно:

- розкрити актуальність теми бакалаврської кваліфікаційної роботи;
- розкрити ступінь розробленості теми бакалаврської кваліфікаційної роботи у наукових працях вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів,
- обґрунтувати необхідність проведення бакалаврського дослідження за вибраною науковою темою,
- визначити об'єкт і предмет дослідження,
- чітко сформулювати мету і завдання дослідження,
- описати основні методи дослідження,

– навести вихідні дані для розробки теми.

Важливо звернути увагу на те, що:

розкриття актуальності теми бакалаврської кваліфікаційної роботи не повинно бути багатослівним, оскільки цьому передувала характеристика сучасного стану розвитку явищ, що мають відношення до бакалаврської кваліфікаційної роботи.

Метою написання бакалаврської кваліфікаційної роботи, як правило, є «удосконалення» або «поліпшення функціонування об'єкта дослідження». Формулювання мети як «дослідження» чи «вивчення об'єкта дослідження» є неправильним, оскільки такі слова характеризують спосіб досягнення мети (тобто удосконалення).

Завдання бакалаврської кваліфікаційної роботи, сформовані у вступі, обов'язково формуються за розділами кваліфікаційної роботи і мають відповідати завданням, сформованим науковим керівником у бланку завдання та технічному завданні.

Об'єктом дослідження в бакалаврській кваліфікаційній роботі є процес, явище, регіон, галузь, окреме підприємство, що вибране для дослідження.

Предметом дослідження є певна частина об'єкта дослідження. Саме на нього спрямована основна увага студента, оскільки предмет дослідження визначає тему бакалаврської кваліфікаційної роботи, зазначену на титульному аркуші як її назва.

6 ВИМОГИ ДО ОСНОВНОЇ ЧАСТИНИ БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Основна частина роботи – це її головна структурна складова, яка містить викладення відомостей про предмет та об'єкт дослідження або розроблення, котрі є необхідними і достатніми для розкриття суті цієї роботи та її результатів. Вона складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів.

6.1 Вимоги до розділу 1

Перший розділ бакалаврської кваліфікаційної роботи є суто теоретичним і характеризує здатність студента самостійно опрацювати літературні джерела за темою дослідження із наступним формуванням висновків.

В цьому розділі висвітлюється методика та загальна концепція вибраної теми дослідження.

На початку розділу визначається економічна сутність досліджуваного процесу, явища, його роль і місце в системі управління підприємством. Аналізуються існуючі точки зору учених стосовно трактування основних економічних категорій та принципів аналізу об'єкта дослідження,

полеміка економістів з основних проблем теми бакалаврської кваліфікаційної роботи і аргументується власна точка зору автора бакалаврської кваліфікаційної роботи з питань, що розглядаються.

У розділі необхідно охарактеризувати основні методики, використовувані при здійсненні економічного та фінансово-економічного аналізу вибраного об'єкта дослідження, їх переваги та недоліки, сформулювати та обґрунтувати власний вибір цих методів та принципів аналізу.

Виклад матеріалу у цьому розділі доцільно будувати за принципом поступового звуження діапазону досліджуваних питань так, щоб логічно виділити і постійно тримати в центрі уваги головну, центральну проблему, що є предметом основного аналізу цієї бакалаврської кваліфікаційної роботи.

Під час написання розділу використовується наукова економічна література вітчизняних та зарубіжних авторів (монографії, статті в фахових економічних журналах і ЗМІ), статистична та нормативно-законодавча документація (Конституція України, Закони України, Укази Президента України, Постанови уряду тощо), інформація, отримана у мережі Internet.

Підсумком першого розділу має бути стислий висновок, що впливає з досліджуваних питань, аналітичне та практичне вирішення яких стане предметом поглибленого аналізу у розділі 2 і 3 бакалаврської кваліфікаційної роботи.

При написанні першого розділу важливо звернути увагу на те, що:

- не варто переобтяжувати розділ великою кількістю графіків і таблиць (частину з них доцільно винести в додатки);
- розділ обов'язково повинен містити формули, моделі, які автором будуть використовуватись при написанні аналітичної частини бакалаврського дипломного дослідження;
- обов'язковим є посилання на джерела використаної інформації;
- розглянуті теоретичні питання за темою бакалаврської кваліфікаційної роботи повинні відображати результати сучасних розробок вчених.

6.2 Вимоги до розділу 2

Цей розділ носить аналітичний характер. Його матеріал є логічним продовженням першого (теоретичного) розділу бакалаврської кваліфікаційної роботи і відображає взаємозв'язок теорії і практики.

У розділі аналізується фактичний стан проблеми, що вивчається, з наведенням конкретних прикладів. Досить глибоко і цілеспрямовано досліджується та оцінюється діюча практика господарювання, виявляються закономірності і тенденції фінансово-економічного розвитку на основі використання зібраних первинних документів, іншої інформації за поданих в дослідженні період.

Розділ виконується на підставі достовірної інформації про **об'єкт дослідження**, яким може бути:

- *економічна сфера;*
- *економічний регіон;*
- *галузь економіки;*
- *підприємство (установа, організація тощо) або їх група.*

Інформаційним матеріалом повинні стати:

- *законодавчі та нормативні документи;*
- *статистичні дані;*
- *дані соціологічних досліджень;*
- *конкретні приклади господарської діяльності;*
- *дані фінансово-економічної звітності;*
- *статутні документи підприємств (установ, організацій) тощо.*

У цьому розділі студент повинен показати вміння самостійно аналізувати статистичні дані та інший цифровий матеріал, зібраний під час науково-дослідної і конструкторсько-технологічної практики, узагальнювати його, формулювати висновки і пропозиції.

Результати аналізу розділу є базою для обґрунтування раціональних управлінських рішень, розробки конкретних заходів та пропозицій, виявлення резервів фінансово-економічної діяльності, зміст яких розкривається у наступному – третьому розділі бакалаврської кваліфікаційної роботи.

Якщо об'єктом дослідження бакалаврської кваліфікаційної роботи є економічна сфера, то варто вказати:

- загальну характеристику економічної сфери за останні 5–8 років;
- виявити особливості розвитку економічної сфери;
- здійснити поглиблений аналіз економічних показників, які характеризують вибрану економічну сферу;
- здійснити аналіз системи управління економічною сферою.

Якщо об'єктом дослідження бакалаврської кваліфікаційної роботи є економічний регіон, то доцільно здійснити аналіз за таким алгоритмом:

- охарактеризувати досліджуваний регіон в цілому;
- виявити тенденції та особливості територіальної структури економіки, природних і трудових ресурсів об'єкта дослідження;
- провести поглиблений аналіз економічних показників за темою бакалаврського дипломного дослідження;
- проаналізувати систему управління економічним регіоном.

Якщо об'єктом дослідження бакалаврської кваліфікаційної роботи є конкретне підприємство (організація), то варто вказати:

- назву підприємства, історію його розвитку, дату заснування і реєстрації;
- величину статутного капіталу;
- мету та предмет діяльності;

- організаційно-правову форму господарювання;
- виробничу діяльність підприємства, його продукцію;
- призначення, ринки збуту, конкурентоспроможність,
- дослідити основних конкурентів та постачальників,
- описати організаційну структуру підприємства.

На основі даних фінансової звітності здійснюється оцінювання результатів фінансово-господарської діяльності. Проводиться аналіз динаміки системи основних показників фінансово-господарської діяльності підприємства за останні два чи більше років (періодів). Для цього, як правило, розраховують такі основні показники:

- вартість майна (валюта балансу);
- чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);
- фінансові результати від операційної діяльності;
- фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування;
- величину чистого прибутку (збитків);
- середню величину оборотних активів і власного капіталу;
- коефіцієнти платоспроможності та ліквідності;
- рентабельність основної діяльності (економічної ефективності), власного капіталу тощо;
- коефіцієнти автономії, маневрування, фінансової стабільності;
- показник фінансового левериджу;
- коефіцієнти фінансового ризику та прогнозування банкрутства;
- інші показники, що не є основним предметом дослідження бакалаврської кваліфікаційної роботи

Всього має бути проаналізовано 15–20 показників, які відображають загальну оцінку фінансово-господарської діяльності підприємства, і зроблено факторний аналіз впливу окремих показників на фінансово-економічну діяльність підприємства (наприклад, можна зробити факторний аналіз валового прибутку суб'єкта господарювання, обсягу виробництва, рівня рентабельності тощо).

Алгоритм розрахунку основних фінансових показників діяльності підприємства наведено у додатку Р.

Після цього, відповідно до теми бакалаврської кваліфікаційної роботи, потрібно провести спеціальний поглиблений аналіз фінансово-економічних показників за методикою, що була обрана і обґрунтована студентом в першому розділі роботи, з використанням сучасних методів та прийомів фінансового аналізу: графічного методу, методу експертного оцінювання, балансового методу, факторного аналізу тощо.

Завершується аналітичний розділ висвітленням існуючої системи управління підприємством та виявленням недоліків в організації управління фінансово-господарською діяльністю.

При написанні другого розділу важливо врахувати те, що:

- загальна інформація про підприємство не має бути дублюванням статуту, а результатом опрацювання установчих документів підприємства та іншої наявної інформації;
- розрахунок показників, які характеризують фінансово-господарську діяльність має супроводжуватись відповідними таблицями та графіками, в яких відображено динаміку зміни розрахованих показників;
- при проведенні спеціального аналізу за темою бакалаврської кваліфікаційної роботи необхідним є посилання на формули попереднього розділу. При цьому сама формула не дублюється, а зазначається її номер;
- при аналізі організаційної структури підприємства та системи управління за темою бакалаврської кваліфікаційної роботи схеми, які характеризують організаційну структуру підприємства в цілому або його окремих підрозділів, наводяться в додатках.

6.3 Вимоги до розділу 3

Третій розділ носить прикладний характер. У ньому обґрунтовано викладаються пропозиції та надаються рекомендації студента щодо:

- подолання виявлених фінансово-економічних та соціальних проблем;
- перспектив розвитку чи вдосконалення функціонування об'єкта дослідження;
- запозичення та використання в практичній діяльності передового зарубіжного та вітчизняного досвіду з метою вдосконалення структури управління об'єктом;
- підвищення загальної ефективності суб'єкта господарювання, якості і конкурентоспроможності продукції тощо.

Пропозиції і рекомендації повинні супроводжуватись математичними фінансовими розрахунками та визначенням очікуваного економічного і соціального ефекту від їх впровадження.

Примірна послідовність викладених пропозицій може бути такою:

- викладення плану та змісту пропонованих заходів з обґрунтуванням саме їх доцільності з усіх інших можливих альтернативних варіантів прийняття рішень, кожен з яких докладно описується;
- підрахунок витрат на організацію та впровадження запронованих заходів;
- визначення економічного та соціального ефекту, який передбачається одержати у випадку реалізації запронованих заходів;
- оптимізація досліджуваної проблеми за допомогою економіко-математичних методів та моделей.

6.4 Вимоги до висновків

Висновки розміщуються безпосередньо після основної частини, починаючи з нової сторінки. У них наводять отримані автором особисто

основні наукові результати, які розкривають ступінь досягнення мети та завдань бакалаврської кваліфікаційної роботи, їх наукову і практичну значущість.

Висновки – результат теоретичного осмислення і критичного оцінювання досліджуваної проблеми.

Висновки до бакалаврської кваліфікаційної роботи – це лаконічне резюме досягнутих результатів виконання завдань БКР, сформульованих у вступі роботи та технічному завданні. Також оцінюється загальний економічний ефект здійсненого аналізу, викладаються негативні та позитивні моменти практики, обґрунтовується необхідність і доцільність проведення заходів, запропонованих автором роботи, спрямованих передусім на поліпшення функціонування досліджуваного об'єкта.

При розробці пропозицій і рекомендацій звертається увага на їх обґрунтованість, реальність і практичну прийнятність.

6.5 Вимоги до списку використаних джерел

У список використаних джерел включаються тільки ті видання, що дійсно були використані в процесі написання бакалаврської кваліфікаційної роботи (на які були зроблені відповідні посилання в роботі):

- законодавчі документи,
- постанови уряду з питань економічної реформи,
- монографії,
- статті в періодичній пресі
- електронні ресурси з інтернету тощо.

Список використаної літератури має містити не менше 25 найменувань.

Джерела розміщуються в порядку виникнення посилань. Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи. (див. **додаток С**).

6.6 Вимоги до додатків

Бакалаврська кваліфікаційна робота містить обов'язковий додаток – **технічне завдання** та довідкові додатки (необов'язкові).

Довідкові додатки повинні підтверджувати окремі положення, висновки та пропозиції автора бакалаврської кваліфікаційної роботи.

У додатках вміщують матеріал, який:

– є необхідним для повноти змісту роботи, але введення його до основної частини може змінити впорядковане й логічне уявлення про роботу;

– не може бути послідовно розміщений в основній частині роботи через великий обсяг або способи відтворення

Додатки оформлюють відповідно до вимог цих методичних вказівок.

Таблиці, графіки та схеми повинні мати назву і бути пронумеровані.

В основному тексті бакалаврської кваліфікаційної роботи обов'язково мають бути посилання на матеріал, що міститься в додатках, і пояснення змісту кожної таблиці, рисунка, схеми тощо, що винесені у додатки.

7 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

7.1 Загальні вимоги

Оформлення бакалаврської кваліфікаційної роботи має відповідати загальним вимогам до наукових робіт згідно з державним стандартом ДСТУ 3008:2015 «Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення».

Бакалаврську кваліфікаційну роботу набирають на комп'ютері (текстовий редактор Word, шрифт 14 пунктів, міжрядкові інтервали 1,5), друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм).

Можна також використати папір форматів у межах від 203×288 до 210×297 мм і подати таблиці та ілюстрації на аркушах формату А3.

Обсяг основної частини бакалаврської кваліфікаційної роботи (від титульної сторінки до списку використаної літератури включно) має становити 50-70 сторінок. При підрахунку обсягу основного тексту бакалаврської кваліфікаційної роботи не враховуються індивідуальне завдання, анотація, зміст, додатки та ілюстративний матеріал.

Текст бакалаврської кваліфікаційної роботи необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – 25(30) мм, правий – 15(10) мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм.

Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка – чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту бакалаврської кваліфікаційної роботи повинна бути однаковою.

Вписувати в текст бакалаврської кваліфікаційної роботи окремі іншомовні слова, формули, умовні знаки можна чорнилом, тушшю, пастою тільки чорного кольору, при цьому щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до щільності основного тексту.

Друкарські помилки, описки і графічні неточності, які виявилися в процесі написання бакалаврської кваліфікаційної роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту (фрагмента малюнка) комп'ютерним друком. Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці

Текст основної частини бакалаврської кваліфікаційної роботи поділяють на розділи та підрозділи (допускаються також пункти).

Заголовки структурних частин бакалаврської кваліфікаційної роботи

«ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту. В кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

У кінці кожного розділу (не з нової сторінки) писати короткі висновки – 0,4–1,0 с.

Відповідно «ЗМІСТ» роботи обов'язково повинен містити такі назви:

- **Висновок до першого розділу** (у кінці першого розділу);
- **Висновок до другого розділу** (у кінці другого розділу);
- **Висновок до третього розділу** (у кінці третього розділу);

Між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом необхідно робити пропуск 1–2 інтервалами.

Кожну структурну частину бакалаврської кваліфікаційної роботи треба починати з нової сторінки.

До загального обсягу бакалаврської кваліфікаційної роботи, як уже зазначалось вище, не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів підлягають нумерації на загальних засадах.

7.2 Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

1. Першою сторінкою кваліфікаційної роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок кваліфікаційної роботи. *На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.* Індивідуальне завдання не нумерується, не входить до загального обсягу сторінок, анотація не нумерується.

Зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера, але всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини кваліфікаційної роботи, нумерують звичайним чином. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати «1. ВСТУП», або «Розділ 5. ВИСНОВКИ».

Номер розділу ставлять без слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять і пишуть назву розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу не має стояти крапка, наприклад: «2.3 » (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку

йде заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера не має стояти крапка, наприклад: «1.3.2» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати в бакалаврській кваліфікаційній роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, які розміщені на окремих сторінках кваліфікаційної роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю, рисунок або креслення, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або у додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рисунок» а не «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Ілюстрації підписують ЗНИЗУ ілюстрації.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. **Зліва над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця», а не Табл.** із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка.

При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз зліва над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова **«Продовження таблиці», а не «Продовження табл.»** і вказують номер таблиці.

Усі наведені в роботі формули нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номери формул пишуть біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу). **На формули необхідно робити посилання (вказати джерела зі списку літератури, з яких взято формулу).**

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення, як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

7.3 Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлятися у вигляді таблиць.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву не підкреслюють.

Заголовки граф таблиці повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків має бути не меншою 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті, таким чином, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блока бакалаврської кваліфікаційної роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При перенесенні таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах одної сторінки.

Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те ж», а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів, які повторюються, не слід. Якщо цифрові або інші дані в будь-якому рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

7.4 Формули

При використанні формул необхідно дотримуватися певних техніко-орфографічних правил.

Найбільші, а також довгі і громіздкі формули, котрі мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розміщують на окремих рядках. Це стосується також і всіх нумерованих формул. Для економії місця кілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі і нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (–), множення (×) і ділення (:).

Нумерувати слід лише ті формули, на які є посилання у наступному тексті. Інші нумерувати не рекомендується.

Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого берега сторінки без крапок від формули до її номера. Номер,

який не вміщується у рядку з формулою, переносять у наступний нижче формули. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка. Якщо формула знаходиться у рамці, то номер такої формули записують ззовні рамки з правого боку навпроти основного рядка формули. Номер формули-дробу подають на рівні основної горизонтальної риски формули.

Номер групи формул, розміщених в окремих рядках і об'єднаних фігурною дужкою (парантезом), ставиться справа від вістря парантеза, яке знаходиться в середині групи формул і звернене в сторону номера.

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення, як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

Двокрапку перед формулою ставлять лише у випадках, передбачених правилами пунктуації:

- а) у тексті перед формулою є узагальнююче слово;
- б) цього потребує побудова тексту, що передує формулі.

Розділовими знаками між формулами, котрі йдуть одна за одною і не відокремлені текстом, можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за формулою до її номера.

Розділові знаки між формулами при парантезі ставлять всередині парантеза. Після таких громіздких математичних виразів, як визначники і матриці, можна розділові знаки не ставити.

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

При написанні бакалаврської кваліфікаційної роботи студент має давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в бакалаврській кваліфікаційній роботі, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, завдання, питання, вивченню яких присвячена бакалаврська кваліфікаційна робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. *Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не входить до останнього видання.*

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке дано посилання в бакалаврській кваліфікаційній роботі.

Посилання в тексті бакалаврської кваліфікаційної роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1–7]...».

Рекомендується в основному тексті або у заключних абзацах розділів

давати посилання на особисті наукові праці студента, перелік яких наведено у списку використаної літератури.

Посилання на ілюстрації в бакалаврській кваліфікаційній роботі вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «рис. 1.2».

Посилання на формули бакалаврської кваліфікаційної роботи вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад «... у формулі (2.1)».

На всі таблиці бакалаврської кваліфікаційної роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...в табл. 1.2».

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет потребує точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий в джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, на кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, варто бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

д) якщо необхідно дізнатися ставлення автора бакалаврської кваліфікаційної роботи до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них в круглих дужках ставлять знак оклику або знак запитання;

е) якщо автор бакалаврської кваліфікаційної роботи, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора бакалаврської кваліфікаційної роботи, а весь текст застереження вміщується у круглі дужки. Варіантами таких застережень є: (курсив наш – В. З.), (підкреслено мною – В. З.), (розрядка моя – В. З.).

7.5 Оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв і т. ін.

Список використаних джерел потрібно розміщувати в порядку появи посилань в тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований при написанні бакалаврських кваліфікаційних робіт).

Відомості про джерела, введені до списку, необхідно давати відповідно до вимог державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць.

7.6 Додатки

Додатки оформлюють як продовження бакалаврської кваліфікаційної роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини (книги), розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті бакалаврської кваліфікаційної роботи.

Якщо додатки оформлюють на наступних сторінках бакалаврської кваліфікаційної роботи, кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток ____» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, **за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ**, наприклад, додаток А, додаток Б і т. д. Один додаток позначається як додаток А.

При оформленні додатків окремою частиною (книгою) на титульному аркуші під назвою бакалаврської кваліфікаційної роботи друкують великими літерами слово «ДОДАТКИ».

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А. 2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – підрозділ 3.1 додатка В.

Ілюстрації, таблиці і формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д; формула (А.1) – перша формула додатка А.

Обов'язковими є: додаток А «Технічне завдання»; протокол перевірки бакалаврської кваліфікаційної роботи на наявність текстових запозичень та «Ілюстративна частина».

8 ЗАХИСТ БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Остаточний варіант оформленої бакалаврської кваліфікаційної роботи, підписаний автором, науковим керівником і консультантами, з письмовим відгуком наукового керівника і рецензією подається на кафедру за 10 днів до початку роботи екзаменаційної комісії із її захисту.

У відгуку наукового керівника оцінюється теоретичний і практичний рівень дослідження, ступінь самостійності виконання, готовність роботи до захисту, відзначаються її переваги і недоліки. Виставляється бальна оцінка та оцінка ECTS. Зразок написання відгуку подано у **додатку Т**.

Рецензентами бакалаврської кваліфікаційної роботи можуть бути викладачі ЗВО Міністерства освіти і науки (за винятком викладачів кафедри, на якій виконана бакалаврська кваліфікаційна робота), наукових установ, висококваліфіковані фахівці підприємств.

Рецензія повинна бути написана на бланку установи, де працює рецензент, або завірятися печаткою. У ній рецензентом виставляється бальна оцінка та оцінка ECTS. Рецензія повинна містити обґрунтування виставленої оцінки за бакалаврську кваліфікаційну роботу. Зразок написання рецензії дивись у **додатку У**.

Після видачі рецензії в бакалаврську кваліфікаційну роботу не дозволяється вносити доповнення і зміни!

Допуск бакалаврської кваліфікаційної роботи до захисту завіряється підписом завідувача випускової кафедри і вона, разом з відгуком і рецензією (незалежно від того, яка оцінка роботи дана в ній), подається в Державну екзаменаційну комісію для захисту.

Захист бакалаврських кваліфікаційних робіт проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії за участю не менш 2/3 складу комісії. Уся процедура захисту бакалаврської кваліфікаційної роботи триває близько 20 хвилин. Для викладу змісту роботи студент готує доповідь, розраховану на 5–8 хвилин. Як правило, вона будується в тій же послідовності, у якій виконана робота. Однак основну частину виступу повинні складати конструктивні розробки, конкретні пропозиції автора. Докладніше обґрунтовуються ті пропозиції, які рекомендуються для впровадження в практику. У процесі доповіді можуть використовуватися заздалегідь написані тези (бажано їх не читати) та ілюстративні матеріали (таблиці, схеми, графіки), які рекомендується демонструвати впродовж захисту бакалаврської кваліфікаційної роботи у вигляді роздаткового матеріалу. Кожен вид ілюстративного матеріалу повинен мати свій порядковий номер, його кількість не обмежується.

Після доповіді присутні члени екзаменаційної комісії задають студенту запитання, на які він дає короткі, чітко аргументовані відповіді. Потім зачитується відгук наукового керівника і рецензія на роботу, з якими

студент знайомиться заздалегідь. На захисті бажана присутність наукового керівника і рецензента.

Після закінчення публічного захисту члени екзаменаційної комісії на закритому засіданні обговорюють результати захисту і більшістю голосів виносять рішення про оцінку роботи в балах та оцінку ECTS. За умови, коли голоси членів екзаменаційної комісії розділилися порівну, вирішальним для прийняття остаточного рішення є голос голови екзаменаційної комісії. При незадовільній оцінці бакалаврська кваліфікаційна робота не зараховується і диплом про закінчення закладу вищої освіти не видається.

На відкритому засіданні в день захисту голова екзаменаційної комісії повідомляє рішення про оцінку робіт і про присудження кваліфікації випускникам, що успішно закінчили університет.

Оцінка бакалаврської кваліфікаційної роботи, виставлена екзаменаційною комісією, та рішення екзаменаційної комісії про присвоєння кваліфікації випускникові оформляються в заліковій книжці секретарем і підтверджуються підписами голови і членів екзаменаційної комісії.

Бакалаврські кваліфікаційні роботи разом з відгуком і рецензією передаються секретареві екзаменаційної комісії, який їх реєструє у спеціальному журналі навчальної частини, після чого бакалаврські кваліфікаційні роботи здаються до архіву університету.

9 ЗАХИСТ БАКАЛАВРСЬКИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Попередній захист бакалаврських кваліфікаційних робіт, консультація перед захистом має проводитися засобами аудіо- або відео-конференцій за затвердженим розкладом. Під час проведення попереднього захисту бакалаврських кваліфікаційних робіт, консультації перед захистом необхідно здійснити попередню перевірку технічних параметрів налаштування зв'язку зі здобувачами освіти, усунути виявлені проблеми.

У разі виникнення під час захисту бакалаврської кваліфікаційної роботи обставин непереборної сили здобувач освіти повинен негайно повідомити екзаменаційну комісію (ЕК) або іншу відповідальну особу про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо) з обов'язковою фото- або відео-фіксацією об'єктивних факторів, що перешкоджають його завершенню. За цих обставин можливість та час повторного захисту визначається екзаменаційною комісією (ЕК) та деканатом/директоратом з повідомленням про це навчальний відділ в індивідуальному порядку (з урахуванням можливості перенесення на резервний день).

Здобувачі, які допущені до захисту бакалаврської кваліфікаційної роботи, але з об'єктивних причин не можуть взяти в ньому участь із використанням визначених технічних засобів, мають надати деканату/директорату та екзаменаційній комісії (голові екзаменаційної комісії) підтверджуючі матеріали до початку захисту. У такому випадку екзаменаційною комісією має бути обраний альтернативний варіант захисту бакалаврської кваліфікаційної роботи, який би забезпечував ідентифікацію особи здобувача, дотримання академічної доброчесності.

На момент захисту бакалаврської кваліфікаційної роботи її паперовий примірник з власноручним підписом здобувача має знаходитися в екзаменаційній комісії (на випусковій кафедрі у технічного секретаря ЕК), а також відгуки і рецензії на бакалаврські кваліфікаційні роботи (їх фотокопії, сканкопії). Надсилання паперового примірника бакалаврської кваліфікаційної роботи може здійснюватися засобами поштового зв'язку або, за наявності іншої можливості, будь-яким іншим способом.

Якщо на момент захисту бакалаврської кваліфікаційної роботи випускова кафедра не одержала підписаний здобувачем її паперовий примірник, то перед захистом здобувач має надіслати екзаменаційній комісії (технічному секретареві) електронний примірник бакалаврської кваліфікаційної роботи. При цьому на початку процедури захисту технічний секретар ЕК у присутності членів ЕК та здобувача має оголосити перед виступом здобувача фразу: «Чи підтверджуєте Ви, (ПІБ здобувача), надсилання (дата) кваліфікаційної роботи на тему “Тема кваліфікаційної роботи” загальним обсягом (повна кількість сторінок разом з додатками) сторінок на електронну пошту (Вінницького національного технічного університету)?». Відповідь здобувача має бути зафіксована на відеозаписі захисту.

Рішення ЕК про результат захисту бакалаврської кваліфікаційної роботи набирає чинності після одержання технічним секретарем ЕК паперового примірника бакалаврської кваліфікаційної роботи та після завершення оформлення усіх супроводжувальних документів.

Під час дії обмежувальних заходів (при карантині) процес атестації здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти повинен відбуватися публічно у формі захисту бакалаврської кваліфікаційної роботи з використанням дистанційних технологій навчання у синхронному режимі (відеоконференція). При цьому обов'язково має здійснюватися цифрова фіксація (відеозапис, аудіозапис, фотофіксація тощо) процесу атестації у формі захисту бакалаврської кваліфікаційної роботи.

Для проведення захистів бакалаврських кваліфікаційних робіт допускається, як альтернатива синхронному виступові, пропонувати здобувачам завчасно надсилати до ЕК відеозаписи їхніх виступів (презентацій) так, щоб на записі було видно самого здобувача, можна було однозначно ідентифікувати його особу та засвідчити факт його виступу.

Запитання-відповіді до здобувача обов'язково проводяться у синхронному режимі (публічно).

Цифровий запис процесу захисту бакалаврських кваліфікаційних робіт потрібно зберігати на випусковій кафедрі не менше одного року.

Технічним секретарям ЕК із захисту бакалаврських кваліфікаційних робіт потрібно надсилати протоколи засідань ЕК із захисту бакалаврських кваліфікаційних робіт до навчального відділу електронною поштою не пізніше наступного робочого дня, а звіти голів ЕК та результати захистів кваліфікаційних робіт – не пізніше одного тижня після проведення запланованих захистів бакалаврських кваліфікаційних робіт.

Як виняток для умов карантину, випускова кафедра може надати технічному секретареві ЕК право представити паперові примірники всіх документів після закінчення карантину та надати дооформлені документи щодо результатів захисту до навчального відділу, а бакалаврські кваліфікаційні роботи до науково-технічної бібліотеки університету у встановленому порядку.

На період дії обмежувальних заходів (під час карантину) рецензії та відгуки на бакалаврські кваліфікаційні роботи дозволяється підписувати електронним цифровим підписом викладача з подальшим їх надсиланням на електронну адресу технічного секретаря ЕК. Екзаменаційна комісія здійснює перевірку такого підпису.

10 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Остаточна оцінка за бакалаврську кваліфікаційну роботу виставляється за результатами її захисту перед екзаменаційною комісією. Захист бакалаврської кваліфікаційної роботи оцінюється за бальною шкалою та за шкалою ECTS (табл. 1).

Таблиця 1 – Критерії оцінювання бакалаврської кваліфікаційної роботи

Оцінка	
За бальною шкалою (кількість балів)	За шкалою ECTS
90-100	A
82-89	B
75-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

При виставленні остаточної оцінки за бакалаврську кваліфікаційну роботу члени екзаменаційної комісії повинні обов'язково враховувати такі моменти:

- 1) відповідність змісту бакалаврської кваліфікаційної роботи вимогам до її написання;
- 2) оцінку рецензента бакалаврської кваліфікаційної роботи;
- 3) оцінку наукового керівника бакалаврської кваліфікаційної роботи;
- 4) виконання індивідуального графіка написання бакалаврської кваліфікаційної роботи;
- 5) захист бакалаврської кваліфікаційної роботи її автором перед членами екзаменаційної комісії.

Оцінювання якості виконання та захисту БКР здійснюється згідно таких критеріїв:

- 1 – вагомість отриманих результатів у БКР;
- 2 – якість оформлення БКР відповідно до діючих вимог;
- 3 – якість представлення результатів БКР на офіційному захисті (табл. 2).

Таблиця 2 – Орієнтовні критерії оцінювання якості виконання та захисту БКР

Орієнтовні критерії оцінювання	Кількість балів
Вагомість отриманих результатів у БКР: - точність та коректність завдань і висновків; - повнота обґрунтування актуальності обраної теми роботи; - чіткість постановки мети та завдань БКР та повнота їх реалізації; - правильність обраних методів і підходів у БКР для вирішення поставленого завдання; - дотримання науково-технічного стилю викладу інформації.	до 50 балів
Якість оформлення БКР відповідно до діючих вимог	до 20 балів
Якість представлення результатів БКР (БКП) на офіційному захисті (якість доповіді та презентації, а також відповідей на запитання).	до 30 балів
Разом	100 балів

Оцінка «А» за системою ECTS може бути виставлена лише у тому випадку, якщо на захисті студент показав вільне і глибоке володіння змістом бакалаврської кваліфікаційної роботи, використовував ілюстративний матеріал, точно і повно відповів на всі задані запитання членів екзаменаційної комісії, вільно володіє науковою термінологією.

Оцінка «В» за системою ECTS виставляється, якщо на захисті студент показав вільне і глибоке володіння змістом бакалаврської кваліфікаційної роботи, використовував ілюстративний матеріал, проте, при відповіді на запитання студентом були допущені незначні неточності, які він не зумів повністю виправити після того, як на них було звернуто увагу з боку членів екзаменаційної комісії, в основному володіє науковою термінологією.

Оцінка «С» за системою ECTS виставляється, якщо на захисті студент показав, що він в основному володіє змістом бакалаврської кваліфікаційної роботи, під час доповіді використовувався ілюстративний матеріал, при відповіді на запитання студентом були допущені незначні неточності, які він однак так і не зумів повністю виправити після того, як на них було звернуто увагу з боку членів екзаменаційної комісії, в основному володіє науковою термінологією. Під час доповіді використовувався ілюстративний матеріал, в якому теж були деякі помилки та неточності.

Оцінка «D» за системою ECTS виставляється, якщо на захисті студент показав, що він в основному володіє змістом бакалаврської кваліфікаційної роботи, проте, доповідь містить несуттєві помилки. Під час доповіді використовувався ілюстративний матеріал, в якому теж були деякі помилки та неточності. Відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії були не зовсім чітко сформульовані. Деякі наукові терміни студент вживав не за їх точним призначенням.

Оцінка «E» за системою ECTS виставляється, якщо на захисті студент показав, що він в основному володіє змістом бакалаврської кваліфікаційної роботи, проте, доповідь була побудована нелогічно і містить помилки. Під час доповіді використовувався ілюстративний матеріал, в якому теж були деякі помилки та неточності і при коментуванні якого студент наражався на певні труднощі, які важко долав. Відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії були нечітко сформульовані. Деякі наукові терміни студент використовував не за їх точним призначенням.

Оцінка «FX» за системою ECTS виставляється, якщо на захисті студент показав, що він не володіє частиною змісту бакалаврської кваліфікаційної роботи, його доповідь нелогічна і містить серйозні помилки, а ряд висновків неправильно обґрунтовуються чи взагалі є неправильними. Під час доповіді використовувався ілюстративний матеріал, але змістовно прокоментувати його студент не міг. Відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії були нечіткими і поверховими. Знання наукових термінів незадовільне, за пунктами 1–4 середня оцінка не перевищила «E».

11 АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПРИ ВИКОНАННІ ТА ОЦІНЮВАННІ БАКАЛАВРСЬКИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Законами України «Про вищу освіту», «Про освіту» (редакція № 2145- VIII від 05.09.2017 р.), академічну доброчесність визначено як «сукупність етичних принципів та правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень».

Відповідно до ч. 2 ст. 42 Закону України «Про освіту», дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

Дотримання вимог академічної доброчесності є обов'язком як науково-педагогічних і педагогічних працівників, так і здобувачів вищої освіти (ст. 58, 63 Закону України «Про вищу освіту»).

Закон України «Про освіту» визначає основні види порушень академічної доброчесності та відповідальність учасників освітнього процесу за такі порушення. Зокрема, відповідно до ч. 4 ст. 42 Закону, порушеннями академічної доброчесності є академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво та необ'єктивне оцінювання. Цей перелік може бути доповнений спеціальними законами, зокрема, Законом України «Про вищу освіту».

Академічна відповідальність здобувача та керівника кваліфікаційної роботи передбачається за наведені нижче порушення.

Академічний плагіат:

- плагіат фрагментів письмових робіт та повних текстів;
- плагіат ідей, даних, моделей, ілюстрацій тощо;
- відсутність належних посилань;
- помилки цитування.

Самоплагіат:

- дуплікація публікацій – публікація однієї і тієї самої наукової роботи (цілком або з несуттєвими змінами) в декількох виданнях, а також

повторна публікація (цілком або з несуттєвими змінами) раніше оприлюднених статей, монографій, інших наукових робіт як нових наукових робіт;

- дуплікація наукових результатів – публікація повністю чи частково одних і тих самих наукових результатів у різних статтях, монографіях, інших наукових працях як нових результатів, які публікуються вперше;

- подання у звітах із виконання різних наукових проєктів тих самих результатів як таких, що отримані при виконанні відповідного проєкту;

- повторне подання здобувачами освіти письмових робіт, які вже подавалися як звітність із інших дисциплін, без дозволу викладача;

- агрегування чи доповнення даних – суміщення раніше опублікованих і нових даних без їх поділу з відповідними посиланнями на попередню публікацію;

- повторний аналіз раніше опублікованих даних без посилання на попередню публікацію цих даних та раніше виконаного їх аналізу.

Фабрикація:

- наведення у письмових роботах здобувачів та в наукових роботах вигаданих чи неперевірених даних, зокрема статистичних даних, результатів експериментів, розрахунків чи емпіричних досліджень, фотографій, аудіо- та відеоматеріалів тощо;

- посилання на вигадані джерела інформації або навмисне посилання не на справжнє джерело;

- приписування іншим особам текстів, думок чи ідей, яких вони не висловлювали чи не публікували.

Фальсифікація:

- необґрунтоване корегування результатів власних наукових досліджень чи виконання навчальних завдань (таке, що не базується на повторних чи додаткових дослідженнях, вимірюваннях або розрахунках, виправленні виявлених помилок тощо);

- наведення у письмових роботах здобувачів та в наукових роботах свідомо змінених літературних даних та даних, отриманих із інших джерел; зокрема, статистичних даних, результатів експериментів, розрахунків чи емпіричних досліджень, фотографій, аудіо- та відеоматеріалів тощо без належного обґрунтування причин і зазначення методики їх корегування;

- наведення неповної або викривленої інформації про апробацію результатів досліджень та розробок.

Обман:

- включення до співавторів наукових публікацій осіб, що не брали кваліфікованої участі в їх підготовці;

- невключення до співавторів наукових публікацій осіб, що брали кваліфіковану участь в їх підготовці;

- подання як результатів власної праці робіт, виконаних на замовлення іншими особами, або робіт, стосовно яких справжні автори

надали згоду на таке використання;

- здавання або представлення різними особами робіт з однаковим змістом як результату власної навчальної діяльності;
- написання чужих варіантів завдань на контрольних заходах;
- використання системи прихованих сигналів (звукових, жестових та ін.) при виконанні групових контрольних заходів з однаковими варіантами;
- несамотійне виконання завдань у випадках, коли не дозволяється отримання допомоги, або не зазначення інформації про отриману допомогу, консультації, співпрацю;
- проходження процедур контролю знань підставними особами;
- симуляція погіршення стану здоров'я, хвороби з метою уникнення контрольних заходів;
- надання відгуків або рецензій на наукові або навчальні роботи без належного проведення їх експертизи.

Необ'єктивне оцінювання:

- свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;
- невчасне повідомлення здобувачів освіти про систему оцінювання результатів навчання;
- застосування системи оцінювання, що не відповідає декларованим цілям та завданням теми, дисципліни, практики, освітньої програми тощо;
- відсутність об'єктивних критеріїв оцінювання.

Основні види відповідальності педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників за порушення академічної доброчесності встановлює ч. 5 ст. 42 Закону України «Про освіту» такі:

- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового (освітньо-творчого) ступеня чи присвоєного вченого звання;
- відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

Ч. 6 ст. 42 того ж Закону визначає основні види відповідальності здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності, якими є:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Система внутрішнього забезпечення якості закладу вищої освіти

передбачає створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату (ст. 16 Закону України «Про вищу освіту»).

Попередження плагіату в академічному середовищі університету здійснює Центр моніторингу якості освіти ВНТУ відповідно до «Положення про запобігання академічного плагіату та порядок його виявлення у наукових, кваліфікаційних, навчальних та науково-методичних роботах у Вінницькому національному технічному університеті».

Базовими програмно-технічними засобами для перевірки наявності ознак академічного плагіату у ВНТУ є інформаційні онлайн-системи UNICHECK (Unicheck.com) та StrikePlagiarism (StrikePlagiarism.com). Порядок перевірки кваліфікаційних робіт зазначений у «Положенні про запобігання академічного плагіату та порядок його виявлення у наукових, кваліфікаційних, навчальних та науково-методичних роботах у Вінницькому національному технічному університеті».

Здобувач вищої освіти надає БКР в електронному вигляді відповідальній особі по випусковій кафедрі для виявлення та запобігання академічному плагіату.

Упродовж не більше 5 днів з дня подачі матеріалів відбувається перевірка БКР на наявність текстових запозичень. Результати перевірки оформляються як «Протокол перевірки навчальної (кваліфікаційної) роботи» та долучаються до бакалаврської кваліфікаційної роботи, як обов'язковий додаток.

Протокол перевірки навчальної (кваліфікаційної) роботи є підставою для допуску БКР до попереднього захисту або доопрацювання.

Допуск до перегляду результатів перевірки робіт мають: ректор, перший проректор з наукової роботи та міжнародного співробітництва, проректор з науково-педагогічної роботи та організації освітнього процесу, голова комісії з академічної доброчесності, відповідальна особа по випусковій кафедрі.

Критерієм академічної якості бакалаврської кваліфікаційної роботи вважається показник рівня оригінальності твору у відсотках, отриманих за допомогою програмно-технічних засобів перевірки на плагіат, який зменшений на відсоток правомірних запозичень. Виявлені у тексті роботи запозичення вважаються правомірними, якщо вони є:

- власними назвами (найменування об'єктів, установ, бібліографічні посилання на джерела та ін.);
- усталеними словосполученнями, що є характерними для певної сфери знань;
- цитуваннями, які оформлені належним чином;
- самоцитуванням (фрагментами тексту, що належать автору твору, опубліковані або оприлюднені ним у інших творах).

Завідувач випускової кафедри у випадку незгоди студента з прийнятим рішенням за результатами перевірки на унікальність призначає комісію з членів кафедри (завідувач кафедри і дві особи з числа провідних науково-педагогічних працівників кафедри). Остаточне рішення щодо результатів визначення ступеня унікальності БКР приймається на засіданні кафедри з урахуванням висновків комісії. Студенту повинна бути надана можливість довести самостійність виконання ним БКР.

Порядок подання апеляції та її розгляд наведено у Положенні про виявлення та запобігання академічного плагіату у Вінницькому національному технічному університеті.

У разі незгоди з рішенням комісії здобувач вищої освіти має право у триденний термін подати письмову апеляційну заяву на ім'я голови апеляційної комісії щодо запобігання плагіату. До заяви додається роздрукований звіт про перевірку твору, сформований у відповідній антиплагіатній системі або звіт на основі файлу, який згенеровано у одному з легально функціонуючих в Україні антиплагіатних сервісів (Unicheck, StrikePlagiarism.com) на платній основі.

Голова апеляційної комісії ВНТУ проводить засідання у тижневий термін з моменту подання заяви, за результатами якого апеляційна комісія формує остаточний висновок.

Зразки документів для перевірки кваліфікаційних робіт наведено у Положенні про виявлення та запобігання академічного плагіату у Вінницькому національному технічному університеті.

12 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ НАПИСАННЯ БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003, № 436-IV (із змінами та доповненням). URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

2. Закон України Про банки і банківську діяльність (із змінами та доповненнями) станом на 07 грудня 2017 р. URL:

https://ips.ligazakon.net/document/view/T002121?an=827216&ed=2017_12_07

3. Закон України Про господарські товариства від 19.09.1991 № 1576-XII, редакція від 06.10.2016 URL:

https://kodeksy.com.ua/pro_gospodars_ki_tovaristva/download.htm

4. Закон України Про заставу від 02.10.1992 № 2654-XII, редакція від 02.06.2016р. URL:

<https://xn--80aagahqwyibe8an.com/ukrajiny-zakony/zakon-ukrajini-prozastavu-vidomosti-1992-781.html>

5. Закон України Про інвестиційну діяльність від 19.09.91 № 1576-XII, зі змінами від 23.03.2017р. URL:<https://www.yurfact.com.ua/zminy-do-zakonodavstva-2017/zminy-vid-23-03-2017-do-zakonu-ukrainy>

6. Закон України Про режим іноземного інвестування від 16.07.1999 №

- 997-XIV, зміни від 17.12.2020 № 1116-IX URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Textgov.ua/c>
7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI.URL:
<https://ips.ligazakon.net/document/view/t102755an=31294&ed>
8. Закон України Про цінні папери та фондовий ринок від 29.05.2006 № 3480-IV, зі змінами від 23.03.2017 р. URL:
<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3480-15/print1491296480899025>
9. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій : затв. Наказом агентства з питань запобігання банкрутству від 23.02.1998 № 22. URL:
http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG2654.html/laws/main.z0214-98
10. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій: затв. Наказом агентства з питань запобігання банкрутству від 27.06.1997 № 81. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-97#Text>
11. ДСТУ 3008:2015 Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення. URL:
<http://phd.ua/01-lypnia-2017-r-nabude-chynnosti>
12. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. URL:
<http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2018.pdf>
13. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання. 2007-07-01. Офіц. вид. К. : Держстандарт України, 2007. URL:
http://lib.khnu.km.ua_storinka_vykladacha/oforml_spysku/7.1-2006%20%28Ukr%29.pdf
14. Василенко В. О. Антикризове управління підприємством: *навч. посіб. 2-ге видання*. К. : ТОВ: Центр учбової літератури, 2005. 504 с.
15. Кривов'язюк І. В. Антикризове управління підприємством. К.: Кондор, 2020. 394 с.
16. Бізнес-планування підприємницької діяльності: *навч. посіб. / З. С. Варналій, Т. Г. Васильців, Р. Л. Лупак, Р. Р. Білик*. Чернівці: Технодрук, 2019, 264 с. URL:
file:///home/nokoval/sync/Natasha/l_2057_17817213.pdf
17. Джеджула В. В. Енергозбереження промислових підприємств: методологія формування, механізм управління : монографія. Вінниця : ВНТУ, 2014. 347 с.
18. Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю., Гуменюк В. С. Прибутковість підприємств машинобудівної промисловості України як показник ефективності їх функціонування. *Modern Economics*. 2021. № 25(2021). С. 58-63. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V25\(2021\)-09](https://doi.org/10.31521/modecon.V25(2021)-09)
19. Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю., Гуменюк В. С. Конкурентоспроможність підприємства як економічна категорія. *Економічний вісник*

Запорізької державної інженерної академії. 2018. № 6. С. 116-121.

20. Єпіфанова І. Ю. Управління інноваційною діяльністю промислових підприємств: теоретико-методологічні аспекти фінансового забезпечення / Єпіфанова І. Ю. - Вінниця : ВНТУ, 2019. – 384 с.

21. Єпіфанова І. Ю., Панкова В. В. Удосконалення системи мотивації персоналу промислових підприємств України. Економіка та суспільство. 2021. №23. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-23-6>

22. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В., Надольний О. В. Планування в системі менеджменту. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2021. № 1. С. 39-43

23. Єпіфанова І. Ю., Формування інноваційних стратегій промислових підприємств у сучасних умовах. Підприємництво та інновації. 2020. № 13. С. 33-39.

24. Єпіфанова І. Ю. Сучасний стан та перспективи покращення фінансування інноваційної діяльності власним капіталом. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2020. № 3. С. 58-63.

25. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В., Гуменюк В. С. Стан та перспективи розвитку машинобудівної промисловості України. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2020. № 2. С. 270-275.

26. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В., Коваль К. С. Сучасні методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості промислових підприємств. Вісник Хмельницького національного університету. Серія економічна науки. 2021. № 2. С. 80-85.

27. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність : практикум. Вінниця : ВНТУ, 2017. 143 с.

28. Зянько В. В., Єпіфанова І. Ю., Мельничук Д. П. Міжнародні розрахунки і валютні операції : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2021. 106 с.

29. Зянько В. В. Основи мікроекономіки : навчальний посібник для закладів вищої освіти. [Вид. 3-є, перероб. і доп.]. Вінниця : ВНТУ, 2021. – 325 с.

30. Zianko, V. V., Dong Xinying, Nikiforova L. O. Financial provision of small business innovative development : monograph. Vinnytsia: UNTU, 2020. 232 с.

31. Dong Zhiwei, Zianko V. V. Formation and development of educational clusters as an important competitive advantage of national economy // Вісник НУВГП. Сер. Економічні науки. 2020. Вип. № 2 (90). С. 49-59.

32. Зянько В. В., Дун Чживей, Нікіфорова Л. О. Концептуальні засади інноваційного розвитку аграрного сектору національного господарства // Сучасні підходи до соціально-економічного, інформаційного та науковотехнічного розвитку суб'єктів національного господарства: монографія / За ред. Л. М. Савчук, Л. М. Бандоріної. Дніпро: Пороги, 2020. 520 с. С. 78-97.

33. Зянько В. В., Коваль Н. О., Єпіфанова І. Ю. Банківський менеджмент : навчальний посібник. 2-ге вид., доп. Вінниця: ВНТУ, 2018. 126с. URL:

[https://iq.vntu.edu.ua/fm/fdb/802/DISCIPLINY/BANK_MENEDGM/Lekcii/Zyanko_2018_126_\(1\).pdf](https://iq.vntu.edu.ua/fm/fdb/802/DISCIPLINY/BANK_MENEDGM/Lekcii/Zyanko_2018_126_(1).pdf)

34. Зянько В. В., Гайдей М. О. Історичні етапи розвитку конкуренції // Проблеми системного підходу в економіці: зб. наук. пр. Вип.1(69). Ч.1. 2019. С. 7-12.

35. Зянько В. В. Фінанси підприємств: практикум / В. Г. Фурик, В. В. Зянько, І. М. Вальдшмідт. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 87 с.

36. Зянько Віт. Вол., Єпіфанова І. Ю., Зянько Віт. Віт. Інноваційна діяльність підприємств та її фінансове забезпечення в умовах транзитивних змін економіки України. Монографія. Вінниця : ВНТУ, 2015. 172 с.

37. Фінансовий менеджмент: *навч. посіб.* / Васьківська К. В., Сич О. А. Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. 236 с. URL:

<https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015-30.pdf>

38. Публічне управління та адміністрування: навч. посібник / [Азарова А. О., Ткачук Л. М., Шиян В. В., Нікіфорова Л. О., Хошаба О. М., Міронова Ю. В., Небава М. І.]. Вінниця: ВНТУ, 2019. 181 с.

39. Фурик В. Г., Ткачук Л. М., Лукашенко О. В. Планування фінансових результатів фінансово-господарської діяльності підприємства. Приазовський економічний вісник: електрон. наук. фахове вид. 2019. № 3 (14). URL: <http://pev/kpu.zp.ua/vypusk-3-14>

40. Коваль Н. О., Єпіфанова І. Ю. Банківський менеджмент: *практикум*. Вінниця: ВНТУ, 2017. 85с. URL:

https://iq.vntu.edu.ua/fm/fdb/802/DISCIPLINY/BANK_MENEDGM/Lekcii.pdf

41. Організаційно-економічний механізм енергозбереження: монографія / Ю. В. Дзядикевич, В. Я. Брич, В. В. Джеджула [та ін.]. – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. – 154 с.

42. Федішин М. П., Марич М. Г., Жаворонок А. В. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: навч. посіб. Чернівці: Чернівецький національний університет імені Ю. Федьковича. 2019. 300 с.

43. Фінансовий менеджмент: *навчальний посібник* / Юрій Е. О., Гаватюк Л. С., Гуменюк М. М. Чернівці: Видавництво «Рута». 2018. 342 с. URL:

<https://drive.google.com/openid=1nutDDkUN47HMPiIXUfmFHM56pfef>

44. Кривов'язюк І. В. Антикризове управління підприємством : *навчальний посібник*. 3-тє видання, доповн. і переробл. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 396с. URL:

<https://dspace.nau.edu.ua/bitstream.pdf>

45. Коваль Н. О. Особливості програми антикризового управління в процесі глобалізації економіки. *Економіка та суспільство*. №30. 2021. С. 1-5. URL:

<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/issue/view/30>

46. Єпіфанова І. Ю., Коваль Н. О. Перспективи застосування фінансового реінжинірингу в банківській діяльності. Вісник Хмельницького національного університету. 2020. №4. Т. 3. С. 224-226
URL:

<http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/11/2020-4t3-39.pdf>

47. Економіка підприємства: навч. посіб. / За заг. ред. Л. С. Шевченко. 3-тє вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2021. 212 с.

48. Capitalization of banks: theory, practice and directions of ensuring [Electronic resource] / M. Myronenko, O. Polova, O. Khaietska, N. Koval // Banks and Bank Systems. – 2018. – Vol. 13, iss. № 1. – P. 173-183.

49. Heyets V., Voynarenko M., Dzhedzhula V., Yepifanova I., Trocikowski T. Models and strategies for financing innovative energy saving activities. IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. 2021. 628. 012004.

50. Yepifanova I., Dzhedzhula, V. Методологія оцінювання інноваційного потенціалу підприємств. Agricultural and Resource Economics: International Scientific EJournal, 6(3), 171-190.

https://arejournal.com/index.php/a_re/article/view/343.

51. Yepifanova I. Yu., Dzhedzhula V. V. Modelling of potential level of industrial enterprises. WSEAS Transactions on Environment and Development, 2021. Volume 17. pp. 556-565.

52. Voynarenko M., Hurochkina V., Sushkova O., I. Yepifanova Beneficial ownership chain and its evaluation arrangement. Studies of Applied Economics. 2020. Vol. 38-1. URL:

<http://ojs.ual.es/ojs/index.php/eea/article/viewFile/3991/4145>.

53. Voynarenko M., Hurochkina V., Dzhedzhula V., Yepifanova I., Menchynska O. Applying Fuzzy Logic to Modeling Economic Emergence. WSEAS Transactions on Business and Economics, 2021, Volume 18, pp. 424-434.

Додаток А
Угода на проведення практики студентів закладів вищої освіти

Форма № Н-7.01

УГОДА № ІМ/Ф

на проведення практики студентів закладів вищої освіти

місто Вінниця «   »   20   р.

Ми, що нижче підписалися, з однієї сторони Вінницький національний технічний
університет

(повне найменування навчального закладу)

(далі – вищий навчальний заклад), в особі проректора

(посада, прізвище та ініціали)

що діє на підставі Статуту

(статут або доручення)

і, з другої сторони, _____

(назва підприємства, організації, установи)

(далі – база практики), в особі _____

(посада,

прізвище та ініціали)

що діє на підставі _____

(статут підприємства, розпорядження, доручення)

уклали між собою цю угоду на проведення практики студентів:

1. База практики зобов'язується:

1.1. Прийняти студентів на практику згідно з календарним планом:

№ з/п	Шифр і назва спеціальності та освітньої програми	Курс	Вид практики	Кількість студентів	Строки практики	
					початок	закінчення
1	073 – Менеджмент ОП «Менеджмент фінансово-кредитної діяльності»	4	Переддипломна практика		____.____.20__	____.____.20__

1.2. Надіслати до закладу вищої освіти повідомлення встановленого зразка про прибуття на практику студента.

1.3. Призначити наказом кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою.

1.4. Створити необхідні умови для використання студентами програм практики, не допускати використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності.

1.5. Забезпечити студентам умови безпечної роботи на кожному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У

разі потреби навчати студентів-практикантів безпечних методів праці. Забезпечити спецодягом, запобіжними засобами, лікувально-профілактичним обслуговуванням за нормами, встановленими для штатних працівників.

1.6. Надати студентам-практикантам і керівникам практики від навчального закладу можливість користуватись лабораторіями, кабінетами, майстернями, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики.

1.7. Забезпечити облік виходу на роботу студентів-практикантів. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти вищий навчальний заклад.

1.8. Після закінчення практики дати характеристику на кожного студента-практиканта, в котрій відобразити якості підготовленого ним звіту.

1.9. Додаткові умови : **студент зобов'язується самостійно здійснювати оплату свого проїзду до бази практики та проживання.**

2. Вищий навчальний заклад зобов'язується:

2.1. За два місяці до початку практики надати базі практики для погодження програму практики, а не пізніше ніж за тиждень – список студентів, які направляються на практику.

2.2. Призначити керівниками практики кваліфікованих викладачів.

2.3. Забезпечити додержання студентами трудової дисципліни і правил внутрішнього розпорядку. Брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, якщо вони сталися зі студентами під час проходження практики.

3. Відповідальність сторін за невиконання угоди.

3.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно з законодавством про працю в Україні.

3.2. Всі суперечки, що виникають між сторонами за цією угодою, вирішуються у встановленому порядку.

3.3. Угода набуває сили після її підписання сторонами і діє до кінця практики згідно з календарним планом.

3.4. Угода складена у двох примірниках: по одному – базі практики і вищому навчальному закладу.

4. Місцезнаходження сторін:

Навчального закладу: м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95

Бази практики: _____

Підписи та печатки:

Заклад вищої освіти:

База практики:

_____
(підпис) (прізвище та ініціали) (підпис) (прізвище та ініціали)
М. П. «__» _____ 20__ року М. П. «__» _____ 20__ року

Додаток Б

Місце кутового штампа
закладу вищої освіти

КЕРІВНИКУ

НАПРАВЛЕННЯ НА ПЕРЕДДИПЛОМНУ ПРАКТИКУ

/є підставою для зарахування на практику/

Згідно з угодою від «__» _____ 202_ року № __ФМІБ/ФІМ, яку укладено з

(повне найменування підприємства, організації, установи)

Направляємо на практику студента (студентів) 2 курсу, який навчається на
II (магістерському) рівні вищої освіти за спеціальністю **073 – Менеджмент,**
освітньо-професійною програмою – Менеджмент фінансово-кредитної діяльності)

(ПІБ студента (студентів))

Строки практики з «__» _____ 202_ року

по «__» _____ 202_ року

М. П. Декан факультету менеджменту та
інформаційної безпеки ВНТУ

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри фінансів та
інноваційного менеджменту

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Додаток В

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н-7.03

Вінницький національний технічний університет
(повне найменування закладу вищої освіти)

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

переддипломна практика

(вид і назва практики)

студента _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет _____ менеджменту та інформаційної безпеки

Кафедра _____ фінансів та інноваційного менеджменту

освітньо-кваліфікаційний рівень _____ бакалавр

спеціальність 073 – Менеджмент

освітня програма – менеджмент фінансово-кредитної діяльності

(назва)

_____ курс, група _____

Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, організацію, установу: _____

Печатка
підприємства, організації, установи «__» _____ 20__ року

_____ (підпис)

_____ (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи: _____

Печатка
Підприємства, організації, установи «__» _____ 20__ року

_____ (підпис)

_____ (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Календарний графік проходження практики*

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики					Відмітки про виконання
		1	2	3	4		
1	Загальне ознайомлення з історією та діяльністю організації, установи, підприємства						
2	Ознайомлення із маркетинговою діяльністю організації, установи, підприємства						
3	Ознайомлення з виробничою діяльністю організації						
4	Ознайомлення із роботою економічних і фінансових підрозділів організації та бухгалтерії						
5	Ознайомлення із системою управління (менеджментом) організації						
6	Ознайомлення із системою підготовки та освоєння виробництва нових видів продукції						
7	Ознайомлення із системою управління якістю продукції						
8	Ознайомлення із системою техніко-економічного планування і прогнозування						
9	Ознайомлення із системою оперативного управління (планування) виробництвом						
10	Оформлення звіту						

Керівники практики:

від закладу вищої освіти _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

від підприємства, організації, установи _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

* У графі «Назви робіт» поданий зразок, а взагалі то їх назва має відповідати відділам об'єкта практики (підприємств, банку тощо); у графах «тижні проходження практики» проставляються «галочки» (У або +); у графі «відмітки про виконання» проставляється «виконано»

Відгук і оцінка роботи студента на практиці

(назва підприємства, організації, установи)

Зразок

За час проходження переддипломної практики студент Іванов І. І. ознайомився з господарською діяльністю підприємства. Зокрема з роботою основних підрозділів підприємства: планово-фінансовим відділом, відділом кадрів, бухгалтерією. Також ознайомився зі структурою управління підприємством, системою підготовки та освоєння виробництва нових видів продукції, системою управління якістю продукції, системою техніко-економічного планування і прогнозування, системою оперативного управління виробництвом.

Студент Іванов І. І. продемонстрував вміння застосовувати набуті теоретичні знання в практичній діяльності, вміння працювати в колективі підприємства, комунікабельність, управлінські здібності.

У цілому, своєю роботою на підприємстві під час проходження практики студент Іванов І. І. показав, що набуті під час навчання у ВНТУ знання дозволяють йому працювати за спеціальністю менеджера, зокрема фінансового менеджера.

Керівник практики від підприємства (організації, установи)

(назва підприємства (організації, установи))

(підпис)

(прізвище та ініціали керівника)

Печатка

«__» _____ 20__ року

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

Висновок керівника практики від закладу вищої освіти про проходження практики

Зразок

За час проходження переддипломної практики студент Іванов І. І. ознайомився з роботою основних структурних підрозділів підприємства, статутом підприємства, фінансовою звітністю підприємства за останні три роки. Загалом ним зібраний весь необхідний матеріал для написання аналітичної частини бакалаврської кваліфікаційної роботи.

Дата складання заліку « ____ » _____ 20__ року

Оцінка:

кількість балів _____
(цифрами і словами)

за шкалою ECTS _____

Керівник практики від закладу вищої освіти

_____
(підпис)

_____
(прізвище та ініціали)

Додаток Г

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра фінансів та інноваційної діяльності

ЗВІТ

про переддипломну практику на базі

(назва підприємства чи організації)

Виконав студент _____
(ПІБ)

Керівники практики:
від кафедри ФІМ ВНТУ
_____
(ПП)

від підприємства
_____
(ПП)

Вінниця 202__

Додаток Д
(зразок)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри ФІМ
_____ д.е.н., проф. Зянько В. В.
(підпис)

«__» _____ 202__ р.

ЗАВДАННЯ
на переддипломну практику
спеціальність 073 – Менеджмент
освітня програма – менеджмент фінансово-кредитної діяльності
студенту групи _____
назва групи, ПІБ студента

Тема роботи: _____

Мета переддипломної практики збір матеріалів, необхідних для підготовки та написання бакалаврської кваліфікаційної роботи, узагальнення, систематизація та вдосконалення знань, практичних умінь і навичок на базі конкретного суб'єкта господарювання, оволодіння професійним досвідом, необхідним для самостійної трудової діяльності в галузі менеджменту і адміністрування.

Завдання переддипломної практики:

набути практичних навичок та досвіду роботи зі спеціальності «Менеджмент організацій і адміністрування у сфері фінансово-кредитної діяльності» в сучасних умовах господарювання підприємства (організації);

ознайомитись з досвідом роботи підприємства з питань планування, організації та прийняття управлінських рішень щодо фінансової діяльності підприємства;

зібрати необхідні матеріали для написання бакалаврської кваліфікаційної роботи, з метою їх обробки, аналізу та систематизування (форми річної фінансової звітності: Баланс, Звіт про фінансові результати, Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал, Примітки до річної фінансової звітності за 20__-20__ рр., Статут та організаційна структура управління підприємства, характеристика видів діяльності підприємства);

виявити резерви удосконалення фінансової діяльності та підвищення ефективності фінансової роботи підприємства (організації).

Звіт про переддипломну практику має містити: організаційну характеристику та організаційну структуру управління підприємства, характеристику системи управління підприємства, характеристику видів діяльності підприємства, звітні дані (форми річної фінансової звітності) підприємства не менш як за три останні роки його діяльності.

Завдання видав _____.202__ р. _____
дата підпис науковий ступінь, вчене звання, ініціали та прізвище керівника практики від кафедри

Завдання отримав _____.202__ р. _____
дата підпис шифр групи, ініціали та прізвище студента

Додаток Е

Графік написання бакалаврської кваліфікаційної роботи (для студентів денної форми навчання)

Назва етапів бакалаврської кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1. Формування та затвердження теми бакалаврської кваліфікаційної роботи (БКР)	01.09-01.12.20__	
2. Виконання теоретичної частини БКР. Перший рубіжний контроль виконання БКР	24.04.20__	
3. Виконання аналітичної частини БКР та розробка рекомендацій та пропозицій. Другий рубіжний контроль виконання БКР	31.05.20__	
4. Нормоконтроль БКР	01.06-03.06.20__	
5. Рецензування БКР	04.06-06.06.20__	
6. Попередній захист БКР	07.06-09.06.20__	
7. Захист БКР	10.06-26.06.20__	

Студент _____
(підпис)

Іваненко І. І.

Керівник роботи _____
(підпис)

Петренко П. П.

Графік написання бакалаврської кваліфікаційної роботи (для студентів заочної форми навчання)

Назва етапів бакалаврської кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1. Формування та затвердження теми бакалаврської кваліфікаційної роботи (БКР)	01.09–15.09.20__	
2. Виконання теоретичної частини БКР. Перший рубіжний контроль виконання БКР	01.12.20__	
3. Виконання аналітичної частини БКР та розробка рекомендацій та пропозицій. Другий рубіжний контроль виконання БКР	09.01.20__	
4. Нормоконтроль БКР	10.01–13.01.20__	
5. Рецензування БКР	14.01–16.01.20__	
6. Попередній захист БКР	17.01–21.01.20__	
7. Захист БКР	24.01–31.01.20__	

Студент _____
(підпис)

Іваненко І.І.

Керівник роботи _____
(підпис)

Петренко П.П.

Додаток Ж
Форма заяви на виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи

Завідувачу кафедри ФІМ
Вінницького національного технічного університету
д.е.н., проф. Зяньку В. В.
студента курсу _____ групи _____
(курс) (шифр групи)
_____ форми навчання
(контрактної, бюджетної)

ПІБ _____
_____ тел. _____
e-mail _____

Заява

Прошу дозволити виконувати бакалаврську кваліфікаційну роботу за освітньо-професійною програмою «Менеджмент фінансово-кредитної діяльності» спеціальності 073 «Менеджмент» на тему « _____

_____ (тема кваліфікаційної роботи)

Керівником прошу призначити

_____ (науковий ступінь, вчене звання, посада, прізвище та ініціали керівника)

Здобувач _____ (дата) _____ (підпис)

Науковий керівник _____ (дата) _____ (Прізвище та ініціали, підпис)

Додаток И

Вінницький національний технічний університет
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
(повне найменування інституту, назва факультету (відділення))

Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту
(повна назва кафедри (предметної, циклової комісії))

Бакалаврська кваліфікаційна робота на тему:

«УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «ПРАТ «ВОЛОДАРКА»)»

08-43.БКР.ХХХ.00.ХХХ ТЧ

Виконав: студент 2 курсу,
групи _____
спеціальності 073 – Менеджмент
(шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності)

_____ Іванов І. І.
(прізвище та ініціали)

Керівник: _____
(наук. ступінь, вч. звання, назва кафедри)

_____ Петров П. П.
(прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 202_ р.

Рецензент: _____
(наук. ступінь, вч. звання, назва кафедри)

« ____ » _____ 202_ р.

Допущено до захисту

Завідувач кафедри ФІМ

_____ д.е.н., проф. Зянько В. В.
(прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 202_ р.

Вінниця ВНТУ – 202_ рік

ДОДАТОК К

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Галузь знань – Управління та адміністрування
Спеціальність – 073 Менеджмент
Освітньо-професійна програма – Менеджмент фінансово-кредитної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри ФІМ
д.е.н., професор Зянько В. В.

« ___ » _____ 202_ року

ЗАВДАННЯ НА БАКАЛАВРСЬКУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: _____

_____

Керівник роботи _____
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ВНТУ від « ___ » _____ 202_ року № ____.

2. Термін подання студентом роботи: *(дата попереднього захисту)*

3. Вихідні дані до роботи: вказуються конкретні літературні джерела, які використовувалися при написанні роботи (монографії і наукові статті), фінансова звітність, офіційні статистичні дані, законодавчо-нормативні акти

4. Зміст текстової частини:

у першому розділі – *дослідити...*

у другому розділі – *проаналізувати...*

у третьому розділі – *розрахувати (запропонувати, здійснити тощо)...*

5. Перелік ілюстративного матеріалу: Таблиці: (перерахувати назви таблиць та рисунків) _____

Рисунки: _____

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Спеціальна частина	професор чи доцент кафедри ФІМ (окрім наук. керівника)	___. ___. 202_ р.	___. ___. 202_ р.

7. Дата видачі завдання « ____ » _____ 202_ р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва та зміст етапу	Термін виконання		Примітка
		початок	завершення	
1	Формування та затвердження теми бакалаврської кваліфікаційної роботи	01.12.202_	01.02.202_	
2	Виконання теоретичної частини БКР. Перший рубіжний контроль виконання БКР	24.04.202_	13.05.202_	
3	Виконання аналітичної частини БКР та розробка рекомендацій та пропозицій. Другий рубіжний контроль виконання БКР	14.05.202_	01.06.202_	
4	Нормоконтроль БКР	02.06.202_	03.06.202_	
5	Рецензування БКР	04.06.202_	06.06.202_	
6	Попередній захист БКР	07.06.202_	09.06.202_	
7	Захист БКР	10.06.202_	26.06.202_	

Студент

_____ (підпис) _____ (ініціали та прізвище)

Керівник роботи

_____ (підпис) _____ (ініціали та прізвище)

Додаток Л

Зразок

УДК 336.025: 658.155

Іванов І. І. Управління фінансовими результатами діяльності підприємства (на прикладі ПрАТ «Володарка»). Бакалаврська кваліфікаційна робота зі спеціальності 073 – Менеджмент, освітня програма – Менеджмент фінансово-кредитної діяльності. Вінниця: ВНТУ, 2021. 105 с. На укр. мові. Бібліогр.: 45 назв; рис.: 8; табл. 15.

У бакалаврській кваліфікаційній роботі запропоновано напрямки підвищення фінансової стійкості ПрАТ «Володарка». Наукові і практичні положення щодо шляхів підвищення фінансової стійкості можуть бути впроваджені на досліджуваному в роботі підприємстві та інших підприємствах швейної галузі, що дозволить покращити фінансові результати господарської діяльності. У теоретичній частині роботи досліджено економічну суть фінансової стійкості підприємства та особливості управління нею, проаналізовано методики аналізу фінансової стійкості підприємства. В аналітичній частині роботи здійснено оцінювання ефективності економічної діяльності та фінансової стійкості ПрАТ «Володарка». У прикладній частині роботи запропоновано заходи з підвищення ефективності господарської діяльності та управління фінансовою стійкістю досліджуваного підприємства та загалом підприємств швейної галузі.

Ключові слова: запас фінансової міцності, ліквідність, платоспроможність, рентабельність, тип фінансової стійкості, фінансова стійкість.

ABSTRACT

Ivanov I. I. Management of the financial results of the enterprise (on the example of PJSC «Volodarka»). Bachelor qualification work in specialty 073 - Management, educational program - Management of financial and credit activities. Vinnitsa: VNTU, 2021. – 105 p. In Ukrainian language. Bibliographer: 45 titles; fig.: 8; tabl. 15.

In the Bachelor qualification work, directions of increasing the financial stability of PJSC «Volodarka» are proposed. Scientific and practical provisions on ways to improve financial stability can be implemented at the research enterprise and other enterprises of the garment industry, which will improve the financial results of economic activities. In the theoretical part of the work, the economic essence of the financial stability of the enterprise and the features of its management are investigated, the methods of analyzing the financial stability of the enterprise are analyzed. In the analytical part of the work, an assessment of the efficiency of economic activity and financial stability of PJSC «Volodarka» was carried out. In the applied part of the work, measures are proposed to improve the efficiency of economic activity and manage the financial stability of the studied enterprise and enterprises of the garment industry.

Keywords: financial headroom, liquidity, solvency, profitability, type of financial stability, financial stability.

ЗМІСТ

ВСТУП	
1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	
1.1 Економічна сутність та види фінансових результатів діяльності підприємства	
1.2 Сучасні методики аналізу фінансових результатів діяльності підприємства	
Висновок до розділу 1	
2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ «ВОЛОДАРКА»	
2.1 Економіко-організаційна характеристика ПрАТ «Володарка»	
2.2 Аналіз основних показників діяльності підприємства	
2.3 Аналіз ефективності використання фінансових результатів діяльності підприємства	
Висновок до розділу 2	
3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ШВЕЙНОЇ ГАЛУЗІ	
Висновок до розділу 3	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
Додаток А (обов'язковий) Технічне завдання	
Додаток Б (обов'язковий) Протокол перевірки навчальної (кваліфікаційної) роботи	
Додаток В (обов'язковий) Угода про виконання БКР на замовлення	
Додаток Г (обов'язковий) Договір про впровадження результатів БКР	
Додаток Д (довідниковий) Баланс (Звіт про фінансовий стан)	
Додаток Е (довідниковий) Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)	

Додаток Н

Технічне завдання (зразок)

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту

ПОГОДЖЕНО

Керівник або заступник _____

_____
назва підприємства або установи

_____
ініціали та прізвище

_____
підпис

« ____ » _____ 20__ р.

(заповнюється для робіт, що виконуються
на замовлення сторонніх організацій)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри ФІМ
д-р екон. наук, професор

_____
В. В. Зянько
(підпис)

« ____ » _____ 201__ р.

ТЕХНІЧНЕ ЗАВДАННЯ

на виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи
за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр»

на тему _____

_____
назва теми бакалаврської кваліфікаційної роботи

08-43.БКР.ХХХ.00.00Х ТЗ

Науковий керівник: _____

_____
наук. ступінь, вчене звання (посада)

_____
(підпис)

_____
(прізвище, ініціали)

Студент групи _____

_____
назва групи

_____
(підпис)

_____
(прізвище, ініціали)

Вінниця 202__ р.

1 Підстава для проведення роботи

наказ №__ по ВНТУ від «__» _____ 202_ р. про затвердження теми бакалаврської кваліфікаційної роботи.

2 Мета і призначення бакалаврської кваліфікаційної роботи

актуальність теми і обґрунтування необхідності виконання БКР: (5–7 рядків)

мета: (зі вступу роботи)

завдання: (зі вступу роботи)

- дослідити...;
- визначити ...;
- проаналізувати...;
- розробити...;
- запропонувати... .

3 Вихідні дані для виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи

(вказати конкретні літературні джерела, які використовувалися при написанні роботи (взяті зі списку використаної літератури монографії і наукові статті (окрім підручників і навч. посібників), а також фінансову звітність досліджуваного підприємства (вказати за які роки), офіційні статистичні дані, законодавчо-нормативні акти).

4 Виконавець БКР – Петренко Петро Петрович, ст. гр. __ (д/ф чи з/ф навчання).

5 Вимоги до виконання БКР

В процесі виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи потрібно визначити резерви підвищення ефективності діяльності підприємства, використовуючи варіантний аналіз, засоби моделювання. Бажано щоб робота виконувалась на замовлення підприємства.

6 Етапи БКР і терміни їх виконання

(для денної форми навчання)

Етапи БКР	Зміст етапу	Термін виконання
Вибір напрямку дослідження	<ul style="list-style-type: none"> • Добір, вивчення та узагальнення науково-економічної та статистичної інформації • Розгляд можливих напрямів досліджень та їх оцінювання • Вибір напрямку дослідження • Обґрунтування прийнятого напрямку дослідження • Розроблення, погодження і затвердження ТЗ на БКР	до 01.02.202_р.
Основна (економічна) частина роботи	• Теоретичне дослідження проблеми	13.05.202_р.
	• Аналітична частина	24.05.202_р.
	• Розробка рекомендацій та пропозицій	28.05.202_р.
	• Складання висновків за результатами досліджень	01.06.202_р.
Узагальнення результатів досліджень, підготовка до захисту роботи	<ul style="list-style-type: none"> • Узагальнення результатів теоретичних та аналітичних досліджень та написання доповіді на захист бакалаврської кваліфікаційної роботи • Оформлення ілюстративного матеріалу (5–8 таблиць, рисунків чи діаграм на аркушах формату А4 • Підготовка презентації БКР на слайдах • Одержання відгуку керівника та рецензії	06.06.202_р.
Приймання БКР	<ul style="list-style-type: none"> • Попередній захист бакалаврської кваліфікаційної роботи • Переплетення бакалаврської кваліфікаційної роботи • Захист бакалаврської кваліфікаційної роботи	07.06-09.06.202_р.
		10.06-26.06.202_р.

(для заочної форми навчання)

Етапи БКР	Зміст етапу	Термін виконання
Вибір напрямку дослідження	<ul style="list-style-type: none"> • Добір, вивчення та узагальнення науково-економічної та статистичної інформації • Розгляд можливих напрямів досліджень та їх оцінювання • Вибір напрямку дослідження • Обґрунтування прийнятого напрямку дослідження • Розроблення, погодження і затвердження ТЗ на БКР	до 15.09.202_р.
Основна (економічна) частина роботи	• Теоретичне дослідження проблеми	01.12.202_р.
	• Аналітична частина	15.12.202_р.
	• Розробка рекомендацій та пропозицій	01.01.202_р.
	• Складання висновків за результатами досліджень	09.01.202_р.
Узагальнення результатів досліджень, підготовка до захисту роботи	<ul style="list-style-type: none"> • Узагальнення результатів теоретичних та аналітичних досліджень та написання доповіді на захист бакалаврської кваліфікаційної роботи • Оформлення ілюстративного матеріалу (5–8 таблиць, рисунків чи діаграм на аркушах формату А4 • Підготовка презентації БКР на слайдах • Одержання відгуку керівника та рецензії	10.01.202_р.- 16.01.202_р.
Приймання БКР	• Попередній захист бакалаврської кваліфікаційної роботи	17.01-23.01.202_р.
	• Переплетення бакалаврської кваліфікаційної роботи • Захист бакалаврської кваліфікаційної роботи	24.01-31.01.202_р.

7 Очікувані результати

В результаті виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи очікується одержання обґрунтованих рекомендацій та пропозицій, які можуть бути використані на досліджуваному підприємстві (вказати назву) з метою підвищення ефективності його діяльності та покращення фінансових результатів.

8 Матеріали, які подають після закінчення БКР та її етапів

Переплетена бакалаврська кваліфікаційна робота; ілюстративний матеріал; протокол перевірки БКР на наявність текстових запозичень; відгук керівника; зовнішня рецензія.

9 Порядок приймання БКР та її етапів

Результати бакалаврської кваліфікаційної роботи розглядаються на процентовках керівником роботи та завідувачем кафедри відповідно до етапів роботи та термінів їх виконання; проводиться попередній захист роботи та офіційний захист бакалаврської кваліфікаційної роботи.

Додаток П
(обов'язковий)

ІЛЮСТРАТИВНА ЧАСТИНА

**УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «ПРАТ «ВОЛОДАРКА»)**

Додаток Р

Таблиця Р.1 - Алгоритм розрахунку фінансових показників діяльності підприємств

Показник	Формула розрахунку			Нормативне значення
	Алгоритм розрахунку	За даними фінансової звітності до 2013 р.	За даними фінансової звітності із 2013 р.	
1. Аналіз майнового стану підприємства				
Коефіцієнт зносу основних засобів	$\frac{\text{Знос}}{\text{Первісна вартість}}$	$\frac{\text{ф.1 р.032 (гр.4)}}{\text{ф.1 р.031 (гр.4)}}$	$\frac{\text{ф.1 р.1012 (гр.4)}}{\text{ф.1 р.1011 (гр.4)}}$	Зменшення
Коефіцієнт оновлення основних засобів	$\frac{\text{Надходження за рік}}{\text{Первісна вартість}}$	$\frac{\text{ф.5 р.260 (гр.5)}}{\text{ф.1 р.031 (гр.4)}}$	$\frac{\text{ф.5 р.260 (гр.5)}}{\text{ф.1 р.1011 (гр.4)}}$	Збільшення
Коефіцієнт вибуття основних засобів	$\frac{\text{Вибуття за рік}}{\text{Первісна вартість}}$	$\frac{\text{ф5 р.260 (гр.8)}}{\text{ф1 р.031 (гр.3)}}$	$\frac{\text{ф5 р.260 (гр.8)}}{\text{ф1 р.1011 (гр.3)}}$	Має бути меншим, ніж коефіцієнт оновлення
2. Аналіз ліквідності підприємства				
Коефіцієнт покриття	$\frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	$\frac{\text{ф.1 р.260}}{\text{ф.1 р.620}}$	$\frac{\text{ф.1 р. 1195}}{\text{ф.1 р.1695}}$	> 1
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\frac{\text{Оборотні активи – Запаси}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.260 - р.100 - р.110 - р.120 - р.130 - р.140)}}{\text{ф.1 р.620}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.1195+ р.1100+р.1120)}}{\text{ф.1 р.1695}}$	0,6 – 0,8
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{\text{Гроші та їх еквіваленти + Поточні фінансові інвестиції}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.220 + р.230 + р.240)}}{\text{ф.1 р.620}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.1160+р.1165)}}{\text{ф.1 р.1695}}$	> 0 Збільшення
Чистий оборотний капітал, тис. грн	$\text{Оборотні активи – Поточні зобов'язання}$	$\text{ф.1 (р.260 - р.620)}$	$\text{ф.1 (р.1195 - р.1695)}$	> 0 Збільшення
3. Аналіз фінансової стійкості підприємства				
Коефіцієнт фінансової автономії	$\frac{\text{Власний капітал}}{\text{Капітал}}$	$\frac{\text{ф.1 р.380}}{\text{ф.1 р.640}}$	$\frac{\text{ф.1 р.1495}}{\text{ф.1 р.1900}}$	> 0,5
Коефіцієнт фінансової залежності	$\frac{\text{Капітал}}{\text{Власний капітал}}$	$\frac{\text{ф.1 р.640}}{\text{ф.1 р.380}}$	$\frac{\text{ф.1 р.1900}}{\text{ф.1 р.1495}}$	< 2 Зменшення

Продовження таблиці Р.1

Показник	Формула розрахунку			Нормативне значення
	Алгоритм розрахунку	За даними фінансової звітності до 2013 р.	За даними фінансової звітності із 2013 р.	
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	$\frac{\text{Залучений капітал}}{\text{Капітал}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.430 + р.480 + р.620 + р.630)}}{\text{ф.1 р.640}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.1595+ +р.1675+р.1700)}}{\text{ф.1 р.1900}}$	< 0,5
Коефіцієнт фінансового ризику	$\frac{\text{Залучений капітал}}{\text{Власний капітал}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.430 + р.480 + р.620 + р.630)}}{\text{ф.1 р.380}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.1595+ р.1675+р.1700)}}{\text{ф.1 р.1495}}$	< 1 Зменшення
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\frac{\text{Власний капітал – необоротні активи}}{\text{Власний капітал}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.380 - р.080)}}{\text{ф.1 р.380}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.1495 - р.1695)}}{\text{ф.1 р.1495}}$	> 0 Збільшення
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	$\frac{\text{Власний капітал – необоротні активи}}{\text{Оборотні активи}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.380 - р.080)}}{\text{ф.1 р.260}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.1495 - р.1695)}}{\text{ф.1 р.1195}}$	> 0,1
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	$\frac{\text{Власний капітал – необоротні активи}}{\text{Запаси}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.380 - р.080)}}{\text{ф.1 (\sum (р.100 +..+ р.150))}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.1495 - р.1695)}}{\text{ф.1 р.1100}}$	> 0,6
4. Аналіз рентабельності підприємства				
Коефіцієнт рентабельності активів	$\frac{\text{Чистий прибуток (збиток)}}{\text{Середньорічна вартість активів}}$	$\frac{\text{ф.2 р.220 або р.225}}{\text{ф.1 (р.280 (гр.3) + р.280 (гр.4)) / 2}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2350 або р.2355}}{\text{ф.1 (р.1300 (гр.3) + р.1300 (гр.4)) / 2}}$	> 0 Збільшення
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	$\frac{\text{Чистий прибуток (збиток)}}{\text{Середньорічна вартість власного капіталу}}$	$\frac{\text{ф.2 р.220 або р.225}}{\text{ф.1 (р.380 (гр.3) + р.380 (гр.4)) / 2}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2350 або р.2355}}{\text{ф.1 (р.1495 (гр.3) + р.1495 (гр.4)) / 2}}$	> 0 Збільшення
Коефіцієнт чистої рентабельності продажу	$\frac{\text{Чистий прибуток Чистий дохід (виручка) від реалізації}}{\text{ф.2 р.035}}$	$\frac{\text{ф.2 р.220 або р.225}}{\text{ф.2 р.035}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2350 або р.2355}}{\text{ф.2 р.2000}}$	> 0 Збільшення

Продовження таблиці Р.1

Показник	Формула розрахунку			Нормативне значення
	Алгоритм розрахунку	За даними фінансової звітності до 2013р.	За даними фінансової звітності із 2013р.	
Коефіцієнт рентабельності операційної діяльності	Прибуток від операційної д-ті Собівартість+Адміністративні витр.+ Витр. на збут+ Інші операційні витр.	$\frac{\text{ф.2 р.100}}{\text{ф.2 (р.040+ р.070+р.080+ р.090)}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2190}}{\text{ф.2 (р.2050+ р.2130+ р.2150+ р.2180)}}$	> 0 Збільшення
Коефіцієнт рентабельності звичайної діяльності	Прибуток від звичайної д-ті до оподаткування Собівартість+Адміністративні витр.+ Витр. на збут+ Інші операційні витр.+Фінансові витр.+ Витр. від участі в капіталі+Інші витрати	$\frac{\text{ф.2 р.170}}{\text{ф.2 (р.040+ р.070+р.080+ р.090+ р.140+ р.150+ р.160)}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2290}}{\text{ф.2 (р.2050+ р.2130+ р.2150+ р.2180+ р.2250+ р.2270)}}$	> 0 Збільшення
Коефіцієнт рентабельності господарської діяльності	Чистий прибуток Собівартість+Адміністративні витр.+ Витр. на збут+ Інші операційні витр.+Фінансові витр.+ Витр. від участі в капіталі+Інші витрати	$\frac{\text{ф.2 р.220}}{\text{ф.2 (р.040+ р.070+р.080+ р.090+ р.140+ р.150+ р.160)}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2350}}{\text{ф.2 (р.2050+р.2130+ р.2150+р.2180+ р.2250+р.2255+ р.2270)}}$	> 0 Збільшення
5. Аналіз ділової активності підприємства				
Коефіцієнт оборотності активів	Чистий дохід (виручка) від реалізації Середньорічна вартість активів	$\frac{\text{ф.2 р.035}}{\text{ф.1 (р.280 (гр.3) + р.280 (гр.4)) / 2}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2000}}{\text{ф.1 (р.1300 (гр.3) + р.1300 (гр.4)) / 2}}$	Збільшення
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Чистий дохід (виручка) від реалізації Середньорічна вартість кредиторської заборгованості	$\frac{\text{ф.2 р.035}}{\text{ф.1 (\sum (р.520 +..+ р.600) гр.3 + \sum (р.520 +..+ р.600) гр.4) / 2}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2000}}{\text{ф.1 (\sum (р.1615 +..+ р.1650) гр.3 + \sum (р.1615 +..+ р.1650) гр.4) / 2}}$	Збільшення
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Чистий дохід (виручка) від реалізації Середньорічна вартість дебіторської заборгованості	$\frac{\text{ф.2 р.035}}{\text{ф.1 (\sum (р.150 +..+ р.210) гр.3 + \sum (р.150 +..+ р.210) гр.4) / 2}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2000}}{\text{ф.1 (\sum (р.1125 + р.1130+р.1155) гр.3 + \sum (р.1125 + р.1130+р.1155) гр.4) / 2}}$	Збільшення

Продовження таблиці Р.1

Показник	Формула розрахунку			Нормативне значення
	Алгоритм розрахунку	За даними фінансової звітності до 2013 р.	За даними фінансової звітності із 2013 р.	
Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	Тривалість періоду Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	360 Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	360 Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Зменшення
Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	Тривалість періоду Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	360 Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	360 Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Зменшення
Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)	Чистий дохід (виручка) від реалізації Середньорічна вартість основних засобів	$\frac{\text{ф.2 р.035}}{\text{ф.1 (р.031 (гр.3) + р.031 (гр.4)) / 2}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2000}}{\text{ф.1 (р.1010 (гр.3) + р.1010 (гр.4)) / 2}}$	Збільшення
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	Чистий дохід (виручка) від реалізації Середньорічна вартість власного капіталу	$\frac{\text{ф.2 р.035}}{\text{ф.1 (р.380 (гр.3) + р.380(гр.4)) / 2}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2000}}{\text{ф.1 (р.1495 (гр.3) + р.1495(гр.4)) / 2}}$	Збільшення
Коефіцієнт оборотності залученого капіталу	Чистий дохід (виручка) від реалізації Середньорічна вартість залученого капіталу	$\frac{\text{ф.2 р.035}}{\text{ф.1 [(р.420+р.480 +р.620) (гр.3)] + [(р.420+р.480 +р.620)(гр.4)] / 2}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2000}}{\text{ф.1 [(р.1595+ р.1695+ р.1700+ р.1800 (гр.3)] + [(р.1595+р.1695+ р.1700+р.1800 (гр.4)] / 2}}$	Збільшення

ДОДАТОК С

Таблиця С.1 - Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел, який подають у бакалаврській кваліфікаційній роботі

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с.
Два автори	1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико- методичні засади : монографія. Х. : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с.
Три автори	1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Х. : ХНПУ, 2015. 338 с.
Чотири і більше авторів	1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с.
Без автора	1. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / За ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / За заг. ред. Т. А. Латковської. К. : ЦУЛ, 2017. 176 с. 2. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / За ред. О. Г. Данильяна. Х. : Право, 2016. 488 с.
Автореферати дисертацій	1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.06. К., 2005. 20 с. 2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.

Продовження таблиці С.1

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Дисертації	<p>1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.) : дис. канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p> <p>2. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Конституція України : офіц. текст. К. : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>2. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>3. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. Офіційний вісник України. 2017. № 4. С. 530–543.</p>
Електронні ресурси	<p>1. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf.</p> <p>2. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>3. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років XX століття: період переходу до ринку. Наука та інновації. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.</p>

Додаток Т
ВІДГУК
керівника бакалаврської кваліфікаційної роботи

студента (ки) _____
/ прізвище, ім'я, по батькові /

на тему: _____
/ назва теми /

**Керівник бакалаврської
кваліфікаційної роботи**

_____ (посада, науковий ступінь, вчене звання)

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

Пам'ятка керівнику про складання відгуку

Відгук складається у довільній формі (використання бланків-шаблонів неприпустимо) із зазначенням: актуальності теми; відповідності виконаної роботи виданому завданню; короткого критичного огляду змісту окремих частин роботи із зазначенням найбільш важливих і значущих питань, у яких виявилася самостійність студента, його рівень теоретичної та практичної підготовки, ерудиція, знання фахової літератури; підготовленості студента до прийняття сучасних рішень, умінь аналізувати необхідні літературні джерела, приймати правильні управлінські рішення, застосовувати сучасні системні та інформаційні технології, використовувати елементи моделювання; своєчасності виконання календарного плану; недоліків роботи та інших питань, які характеризують професійні якості студента, зокрема оцінку («А», «В», «С», «D», «E», «FX»). Висновки щодо відповідності якості підготовки студента вимогам освітньої програми і можливості присвоєння йому ступеня бакалавра та кваліфікації бакалавра менеджменту.

Додаток У
РЕЦЕНЗІЯ
на бакалаврську кваліфікаційну роботу

студента (ки) _____
/ прізвище, ім'я, по батькові /

на тему: _____
_____ / назва теми /

Рецензент

_____ (посада, науковий ступінь, вчене звання)   _____ (підпис)   _____ (ініціали, прізвище)

М.П.
Печатка установи, організації рецензента

Пам'ятка рецензенту

Рецензія складається у довільній формі (використання бланків-шаблонів неприпустимо) із зазначенням: відповідності кваліфікаційної роботи затвердженій темі та завданню; актуальності теми; загального огляду змісту роботи, при цьому рецензент оцінює кожний розділ роботи, глибину обґрунтування пропонованих заходів; ступеня використання сучасних досягнень у певній галузі; оригінальності прийнятих рішень та отриманих результатів; правильності проведених економічних розрахунків; якості виконання текстової частини, відповідності оформлення таблиць та рисунків вимогам стандартів; можливості впровадження результатів; недоліків; оцінки («А», «В», «С», «D», «E», «FХ»), яку на думку рецензента заслуговує робота та її відповідність вимогам, можливості присвоєння студенту ступеня бакалавра та кваліфікації бакалавра менеджменту.

Зразок направлення на рецензію

НАПРАВЛЕННЯ НА РЕЦЕНЗІЮ

Шановний _____
(вчене звання, прізвище та ініціали рецензента)

Прошу Вас до «___» _____ 20___ р. підготувати й надати
(дата надання відгуку)

рецензію на бакалаврську кваліфікаційну роботу на здобуття ступеня
бакалавра студента (ки) _____
(прізвище, ініціали)

на тему _____

Завідувач кафедри ФІМ _____ В. В. Зянько
(назва кафедри) (підпис) (ініціали, прізвище)

«___» _____ 20___ р.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання бакалаврських кваліфікаційних робіт
для студентів спеціальності 073 – «Менеджмент»
освітньо-професійної програми
«Менеджмент фінансово-кредитної діяльності»

Укладачі: *Віталій Володимирович Зянько,*
Ірина Юріївна Єпіфанова
Людмила Миколаївна Ткачук
Наталія Олегівна Коваль

Рукопис оформлено *І. Єпіфановою*

Редактор *О. Ткачук*

Оригінал-макет підготовлено *О. Кушнір*

Підписано до друку 17.02.2022 р.
Формат 29,7×42¼. Папір офсетний.
Гарнітура TimesNewRoman.
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 4,92.
Наклад 40 (1-й запуск 1–21) пр. Зам. № 2022-025.

Видавець та виготовлювач
Вінницький національний технічний університет,
Редакційно-видавничий відділ.
ВНТУ, ГНК, к. 114.
Хмельницьке шосе, 95,
м. Вінниця, 21021.
Тел. (0432) 65-18-06.
press.vntu.edu.ua;
E-mail: irvc.vntu@gmail.com.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.